

ЮНАК

ЧЕРВЕНЬ 1966 JUNE

Спортові матеріали до цього числа приготували члени 7-го куреня УСП і 18-го куреня УПС "Чота Крилатих". Підготовкою цих матеріалів займалися зокрема такі старші пластуни-крилаті: А. Навроцький, С. Василькевич, Я. Лешко. Ілюстратори: Т. Геврик, Л. Волянська, Б. Певний, Д. Даревич, І. Ковшевич, Ю. Савицький. На обкладинці: ілюстрація ракети, яку мають випустити на місяць.

РІК IV.
Ч. 6 (36)
ЧЕРВЕНЬ
1966

Зміст

Сторінка

- 1 З гаври Старого Вовка
- 1 Р. Завадович: На майдані
- 1 Історичний календар
- 2 Сучасні визначні українці
- 2 Є. Маланюк: Провесна
- 2 Є. Маланюк: Ніч над потоком
- 3 Ю. Даревич: Спорт як кар'єра
- 4 Я. Лешко: Спорт у пластовій програмі
- 5 Коко: Роман Шухевич — зразок українського спортсмена
- 6 А. Якубовський: У здоровому тілі здоровий дух
- 8 Т. Триш: Український спорт у Галичині
- 9 Т. Триш: Український спорт на еміграції в Німеччині
- 11 А. Навроцький: Легкоатлетика
- 14 А. І. Попович: Руханкові справи
- 16 Б. Середа: Іван Гончар — оператор часового переміщення
- 20 Доктор Ватсон: Шерлок Голмс — король детективів
- 21 Подруга Оля: Пластункам на вушко
- 22 Гутірка Деді Юрка
- 22 Пісня: Друга чота, чота крилатих
- 23 Поради Подруги Даді
- 24 Молоде перо
- 26 Хроніка
- 28 Загадки і розгадки

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Появляється щомісяця. Видає Головна Пластова Булава. Головний референт видань ГПБ — пл. сен. Юрій Пясецький, ЛЧ, Редагус колегія. Головний редактор — пл. сен. Любомир С. Онишкевич, См. Члени редакційної колегії: пл. сен. Лариса Залеська-Онишкевич, ПС, пл. сен. Ольга Кузьмович, Гр., і пл. сен. Омелян Тарнавський, ЛЧ. Наліпка — пл. сен. Ярослав Еліїв. Головний адміністратор — пл. сен. Омелян Тарнавський.

Річна передплата: США і Канада — 5.00 дол., Австралія — 1-10.0, Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез., Бразилія — 200 кр., Велика Британія — 1-0.0, Німеччина 10 н.м., Франція — 15 фр. Ціна одного числа у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mr. L. ONYSHKEVYCH, Nassau Garden Apts, 19, 180 Franklin Cor. Rd., Trenton, N. J., 08638, U.S.A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont.

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of Postage in cash.

З ВАМИ СТАВЛО

Дорогі Подруги і Друзі!

Я знаю, що на це число багато з Вас уже довго чекає. Завжди приходять до мене листи: «Коли ж вже раз буде спортове число ЮНАКА?..» Спортом стільки з Вас цікавиться! А тепер на це час: погода прекрасна, літня, зеленіють ліси, кличуть на свіже повітря...

І ось це «спортове» число ЮНАКА приходить до Вас. Воно повне всіляких порад про легкоатлетiku, прорух, різні спортові ігри і розваги. Є там і про Олімпійські ігрища, і з історії спорту, є і багато дечого іншого із спортового життя. Підготували це число члени 7-го Куреня старших пластунів «Чота Крилатих». Курінь цей уже віддавна займається спортом. Пригадуєте Ювілейну Пластову Зустріч кілька років тому?

Роман Завадович

НА МАЙДАНИ

На майдані від ранку сонце,
На майдані веселий гам —
На змаганні ми будем конче,
Наше серце давно вже там.

Стане в лаву дзвінка громада,
Стрепенеться на щоглі стяг,
І при звуках пісень дефіляда
Розпічне молодецький змаг.

Засюрчить нам до старту свищик,
Привітає нас звук сурми —
«Якнайкраще! Найдальш! Найвище!»
Ось за те позмагаємось ми.

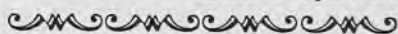
На дорожці пісок прозорий
Мов запрошує до удач —
З нами сонце стрибає вгору
І по небу летить, мов м'яч.

І від себе, і від усіх Вас хочу тут подякувати цьому куреневі за підготовлення цих цікавих спортових матеріялів. Зокрема хочу подякувати їхньому курінному ст. пл. Константинові Ключасові та ст. пл. Андрієві Навроцькому, який — разом із ст. пл. С. Василькевичем і ст. пл. Я. Лешком — зайнявся зібранням і оформленням матеріялів цього числа.

А Вам, Дорогі Подруги і Друзі, бажаю щасливого і веселого пластування цього літа. Не забувайте і про мене, Вашого Старого Вовка! На кожному таборі, зустрічі, мандрівці, ватрі збирайте знімки, матеріяли, дописи для Вашого ЮНАКА!

СКОБ! — Веселої мандрівки!

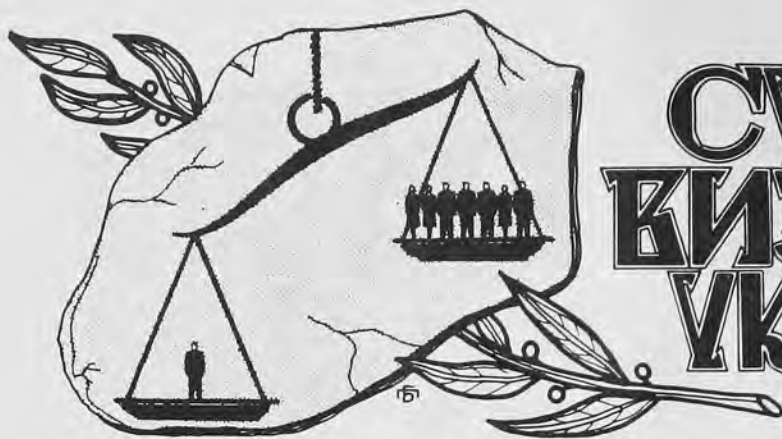
Ваш Старий Вовк

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

(на місяць червень)

1. VI. 1630 р. «Тарасова ніч» — розгром поляків.
5. VI. 1648 р. Богдан Хмельницький розбив польські війська під Корсунем.
5. VI. 1708 р. Договір гетьмана Івана Мазепи із шведським королем Карлом XII-им про спільну війну із Москвою — царем Петром I-им.
8. VI. 1652 р. Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Батогом.
8. VI. 1919 р. Українська Галицька Армія розпочала славу «Чортківську офензиву».
20. VI. 1768 р. Гайдамаки на чолі із Залізняком і Гонтою здобули Умань.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

Євген Маланюк

ПРОВЕСНА

Ти важко родишся. Не березіль, а март —
Весна передостання чи остання.
Ні приспішить, ні виворожить з карт
І не вгадять: ти — зустріч чи розстання?

Ти важко родишся — до піни на устах.
До крику, що його перегризують зуби.
До краю тьми, до прірви самозгуби...

І серце, все ж, переліта, як птах
Останнім скорчем крил, останнім тхом повітря.
О, весно, важко роджена!

Ще мить —
І з'явишся. І на високім вітрі
Розквітнеш вишнею.
І радість защемить.

15. III. 1963 р.

НІЧ НАД ПОТОКОМ

Владно ніч бере у бран.
Смерк заник.
Яничарський ятаган —
Молодик.

Не вгамую, не стисну
Гострий біль.
Протинає тишину
Плюскіт хвиль

І нагадує про ритм
І про час —
Звуковий дереворит
Глядача.

13. III. 1962 р.

ЄВГЕН МАЛАНЮК

На цих сторінках ми вже раніше згадували про активність лікарів у нашій літературі (Ю. Липа, О. Кандиба, С. Парфанович і В. Коротич). Інженери також, головню тепер, визначаються в цій ділянці (Б. Бойчук, Ю. Тарнавський). Євген Маланюк — широко відомий поет — також є інженером.

Походить він із чумацько-козацької родини. Народився на славній Херсонщині, в Україні,

1897 року. Студював інженерію в Петербурзі і в Под'єбрадах (Чехословаччина), а в Києві закінчив військову школу (був старшиною Армії УНР). Тепер він працює інженером у Нью-Йорку, і рівночасно є активним на українському літературному полі.

Від 1925 року досі вийшли такі збірки поезій Євгена Маланюка: Стилет і стилос, Гербарій, Земля й залізо, Земна мадонна, Перстень Полікрата, Вибрані поезії, Влада, Поезії, Остання весна, П'ята симфонія і Серпень. Крім поезій, Є. Маланюк написав «Нариси з історії нашої культури» (1954 р.), «До проблеми большевизму» (1956 р.) і дуже цікаві збірки есеїв про нашу літературу і письменників: «Книга спостережень» том I (1962 р.) і том II, який нещодавно появився (1966 р.).

У своїх поезіях Євген Маланюк часто висловлює свої погляди чи переживання на сучасні українські події. Його стиль зачисляють частинно до класичного, а частинно до барокового із символічним забарвленням.

Л-ка

ЛІТЕРАТУРА

гумірка

СТАВГО

Вова

СПОРТ ЯК КАР'ЄРА

Не один з нас, друзі юнаки, вважає, що найприємніші заняття впродовж шкільного дня, це година тіловиховання — спортивні ігри. Буває й так, що декотрі хлопці до тієї міри займаються спортом і стільки присвячують йому часу, що занедбують свою науку. Для них здобути місце у спортивній команді своєї школи видається найбільшою метою у житті. Частинно тут нема нічого дивного — передові спортсмени шкіл не тільки мають змогу брати участь у незвичайно приємних заняттях, але теж утішаються захопленням і популярністю серед своїх приятелів. «Суше» навчання видається їм тільки перешкодою у їхніх спортивних «досягах».

Така поведінка і такий підхід до справи повинні заслуговувати більше на співчуття як на похвалу, зокрема серед нас — пластунів. Помилка тут не в надзвичайному зацікавленні даного юнака спортом, але у його необдуманому підході до нього. Загальна освіта не тільки корисна для тих, які прагнуть стати передовими спортсменами, але й konieczна.

Не одного з нас цікавить одна ділянка більше за інші, і мимоволі ми її більше плакаємо, більше про неї знаємо і часто вибираємо її як заняття на все своє життя. Коли ділянка нашого окремого зацікавлення це той чи інший рід спорту, треба поважно обдумати всі можливості, які представляє спорт як професія. Відразу зауважуємо, що спорт як кар'єра обмежений здебільша тільки до хлопців і, як мистецтво чи наука, тільки до тих, які виказують до нього окремі здібності.

Людей, що займаються спортом, поділяємо на дві групи: тіловиховники, — це ті, що дбають про фізичну заправу й здоров'я загалом і зокрема студіюючої молоді — розповсюдженням і плеканням тіловиховання. Здебільша, це прихильники відомого гасла «у здоровому тілі здоровий дух». Другі — це професійні спортсмени особистих родів спорту як гольф і теніс та дружинових родів, як от футбол чи хокей.

І одні і другі — це люди, що пройшли довгі роки вишколювання, щоб добитися до свого становища, а не опинитися там з причини хвиливого зацікавлення чи випадку. Тіловиховання під сучасну пору є окремим факультетом майже кожного університету на північно-американському континенті. Щоб здобути навіть первісний ступінь у тіловихованні і стати признаним фахівцем тієї ділянки, це вимагає три або чотири роки інтенсивних студій. Ці зусилля марні. Випускники тіловиховних шкіл мають запевнені посади як учителі-тіловиховники, працівники державних суспільних установ чи дослідники цієї ділянки.

Популярність майже всіх родів спортивних змагань серед глядачів довела до того, що професійні спортсмени втішаються навіть кращим суспільним становищем (принаймні впродовж їхніх років активності). Пересічний член професійної спортивної команди заробляє річно стільки, що пересічний доктор медицини, а першуні, як усім відомо з преси, далеко більше. Та все це приходить вислідом інтенсивного тренування впродовж довгих років змагань у рядах аматорів.

Для професійних спортсменів час активної участі звичайно обмежений до десяти чи п'ятнадцяти, а часом і більше років. Тому то кожний фаховий змагун повинен забезпечити свою майбутність, студіюванням іншої ділянки, потрібної на час, коли старший вік не дозволить йому конкурувати із молодшими.

Тож як кортить когось з Вас стати професійним спортсменом, запам'ятайте, що спорт, як і всі інші ділянки людського заняття, вимагає вишколу і наполегливої праці над собою. Повний успіх може мати тільки той, хто береться за діло з належним підготуванням та обдуманим планом не тільки на сьогодні і завтра, але й на наступні роки.

Ст. пл. Юрій Даревич, Чок

СПОРТ У ПЛАСТОВІЙ ПРОГРАМІ

Вік юнака чи юначки, себто від дванадцятиго до вісімнадцятого року життя, є одним з найважливіших етапів у розвитку людини. Цей вік приносить не лише великі зміни в набуванні знання, себто в розвитку розуму, але теж є тим часом, у якому молода людина розвивається фізично до 90 відсотків свого дорілого стану. Правильний розвиток тіла в цих роках є основним для дальшого здорового і корисного життя.

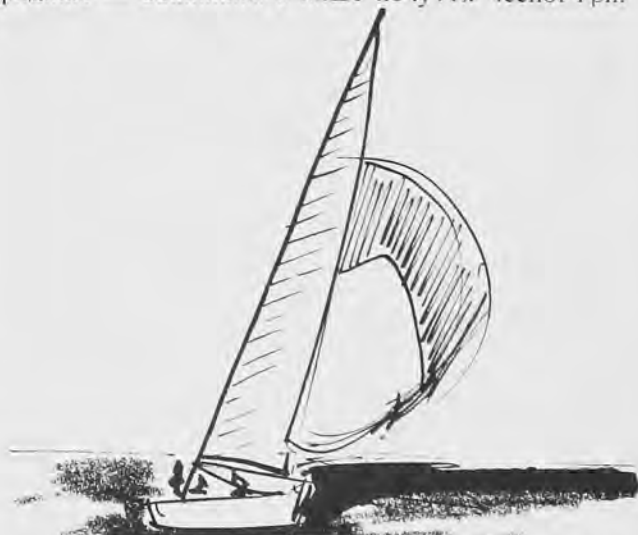

Одним з найкращих способів для правильного фізичного розвитку є зорганізований спорт. Спорт дає змогу молодій людині скоординувати своє тіло, розвинути свої м'язи, виробити витривалість.

В рямцях українського Пласту юнаки і юначки вправляють спорт по станицях і на літніх та зимових таборах. Тим юнакам і юначкам спорт не лише дає фізичне вироблення, але дає їм теж змогу пізнати краще один одного та творити нові приятельства у своєму, українському довір'ї. Важливість цього для українців поза Україною є дуже велика. Лише задля того одного плекання спорту в Пласті було б уповні виправдане. Але спорт має і багато інших корисних елементів.

У першу чергу молода людина, яка вправляє спорт, здобуває краще зрозуміння важливих прикмет характеру, які на спортовій площі дістають виразніше і зрозуміліше оформлення. Такі поняття, які до того часу були може лише абстрактними, набирають тепер конкретного вигляду: відвага, справедливість, чесна гра, дух змагання тощо. Майже кожний вид спорту вимагає частішої зустрічі із цими поняттями. Спорт дає теж молодій людині приємний момент перемоги, але рівночасно дає їй і змогу зрозуміти почуття чесної програної. Спорт ставить ті два розбіжні почуття близько одне до одного. Змагун розуміє, що часто різниця між програною і виграною є лише один блискучий момент. І тому сам факт програшу чи виграшу стає другорядним — важливим є лише почуття чесної гри.

Тож зрозуміло, чому спорт уміщено у пластовій програмі. Прикмети, про які ми говорили, це ж ті самі, які Пласт має прищепити у своїй виховній програмі. Пластун-спортовець буде кращою людиною, кращим пластуном, здоровішим тілом і духом.

Ст. пл. Ярослав Лешко, ЧОК

РОМАН ШУХЕВИЧ —

ЗРАЗОК УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВЦЯ

Змагуни, що присвятили себе боротьбі — змагові, були, є і будуть зразками, у яких молодь бачила, бачить і бачитиме свій ідеал. Витривалість, рішучість, швидкість, сила і краса — привабливі прикмети, які молодь подивляє у змагуна спортсменів і незважає на кількість грошей, зароблених ним на площі. Зміст олімпійської ідеї висловлений у трьох словах — «швидше, вище, дужче».

Роман Шухевич появляється в нашому спортовому світі як гімназійний учень і організатор спортивного гуртка «Ясний Тризуб» у 1922 році при Пласті у Львові. Два роки пізніше він був поміж засновниками Карпатського Лещетарського Клубу, що існує дотепер. Як футболіст гімназійного спортивного клубу «Русалка» і як один із тих, що спричинилися до гуртового входу старших пластунів у ряди Українського Студентського Спортивного Клубу — Роман Шухевич був не тільки організатором, але також і змагуном, що завжди був серед перших і один із тих, що встановлювали наші перші спортові рекорди.

У лавах куреня УСП-ів «Чорноморці» він бере участь у дружинових маршах карпатськими шляхами. Він грає в кошиківку і відбиванку. У кошиківці він один з найкращих тодішніх змагунів. На «Четвертих Запорізьких Ігрищах» у Львові в 1923 р. побіч випробуваних змагунів (таких як Роман Купчинський, що виграв стусан кулею, але зрікається нагороди в користь молодшого суперника), виступає нове юнацьке покоління Романа Шухевича. У змаганнях штафети 4х100 метрів біжать молоді в складі: Підгайний, Магалаєс, Грек і Шухевич. Після завзятої боротьби вони займають друге місце за штафетою «України» — Львів. У тих самих змаганнях 16-річний Шухевич перебігає уперше в історії українського спорту 400 метрів через бар'єру, устанавлюючи наш перший рекорд у цій ділянці. У плаванні — новий рекорд і перше місце на 100 метрів вільним стилем також займає Роман Шухевич.

Не зважаючи на всі свої великі досягнення і, як на тодішні часи, незвичайні можливості активного змагуна — Роман Шухевич ніколи не забував про те, що «спорт для спорту» змагання для видовища, успіхи для самих лише успіхів — це розкіш, на яку не може собі дозволити ніякий народ, а зокрема український. Ні один рекорд Романа Шухевича не встоявся до наших днів, бо прийшли після нього кращі, швидші, дужчі спортсмени з більшим технічним тренуванням. Прийшли, бо мусіли прийти — бо такий

На світлинці з 1930 р. (перший з права) колишній старший пластуни Роман Шухевич (пізніший головний командир УПА генерал Тарас Чупринка) разом із своїми друзями (тоді) ст. пластунами Романом Раком (в середині) і Яром Гладким (з ліва). Усі три, члени 10 куреня УСП «Чорноморці», в старшопластунських одностроях.

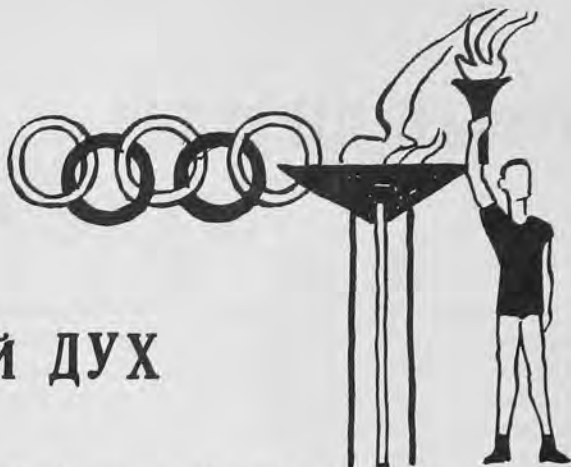
закон життя і поступу, і з цією наставою починав колись свою спортову працю член українських спортових товариств і Пласту — Роман Шухевич.

Ст. пл. Коко Ключас, Чок

У ЗДОРОВОМУ ТІЛІ —

ЗДОРОВИЙ ДУХ

Тиша.. Раптом чути голос сурем, і вбігає на стадіон стрункий атлет, тримаючи перед собою смолоскип із вічним вогнем. Перед ним діти і дівчата кидають під ноги віття та квіти.

Так 776 року перед Христом відкривалися Олімпійські Ігрища. Вони склалися із перегонів, метання списом, диском, як також і перегонів каретами та багато іншого. Пов'язанні із релігійними звичаями старовинних греків, ці ігрища тривали 7 днів. Перед відкриттям ігрищ, всі присягали на честь триматися суворо всіх законів і правил чесної гри.

Олімпійські ігрища займали в житті греків таке важливе значення, що час між змаганнями (що чотири роки) звався «Олімпіадою». У цих ігрищах брали участь люди різних станов, королі змагалися побіч звичайних громадян, а їхні подвиги і відвага прибирали невмирущу форму у літературних творах та в мистецтві, як також у малярстві і скульптурі.

У 394 р. по Христі коли Греція втратила самостійність, римський імператор Теодосій заборонив Олімпійські Ігрища, а в 1896 р. через заходи французького барона Пієр де Ковбертін, ці ігрища знову відновлено і вони набрали міжнародного значення. Перші Олімпійські Ігрища, по такій довгій перерві, відбулися в тій країні, де й були започатковані, у Греції, у місті Атени.

Перша і друга світова війна не дала змоги на Олімпійські змаги в 1916, 1940 і 1944 роках. Вони почалися знову в 1948 р.

Із часом зацікавлення Олімпійськими Ігрищами постійно зростало. Коли в 1896 р. змагалося між собою всього 13 народів і менше як 300 змагунів, то в 1960 р. на XVII Олімпійських Ігрищах у Римі (Італія) брали участь 6,000 змагунів, заступаючи 84 країни. У цих ігрищах чотири українці з СРСР здобули перші місця в бігу і польових змаганнях, а саме: Людмила Лисенко біг на 800 метрів, Віра Крепкіна у скоці в довжину, Володимир Голубничий у ході на 20.000 метрів, а Віктор Цибуленко у метанні списом. Ми повинні бути горді, що цього довершили наші українці, що — на жаль — мусіли виступати під чужим прапором.

Треба зазначити, що Олімпійські Ігрища мають за ціль підтримати особисті досягнення людини, а не формальне визнання якоїсь країни переможцем.

У 1964 р. на Олімпійських Ігрищах перші місця і золоті медалі дісталися молоді, яка може служити прикладом усім, що цікавляться спортом.

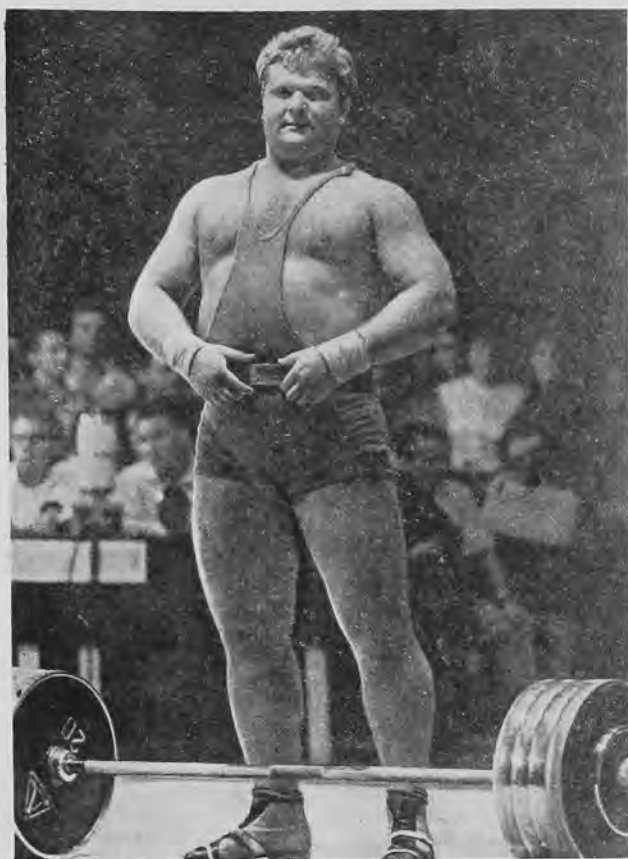

Майстер спорту в метанні диском, молотом і у важкій атлетиці українець Віктор Компанієць.

У Токіо в 1964 р. перше місце у плаванні здобув 18-літній хлопець американець Дон Шоллендер, а з дівочої групи виграла 16-літня дівчина Катерина Фергосон. У скоці у височину перше місце здобув Валерій Брумел, українець з СРСР.

Ці люди через витривалість і постійне зайняття спортом виробили собі сильний і витривалий організм.

Найвимогливіший змаг — це «декатлон» (із грецького «дека» — десять і «атлон» — змаг). Змагуни змагаються у десятиох різних змагах

Чемпіон 18 Олімпійських Ігор і рекордсмен світу українець Леонід Жаботинський.

Олімпійський чемпіон у метанні списом заслужений майстер спорту українець Віктор Цибуленко.

як от: біг, скоки, і метання диском. Змагуни, що здобудуть найбільше точок, виграють. Модерний «пентатлон» (5 змагів) полягає на доконанні п'ятих військових уміlostей, а саме: бій на шпади, їзда верхи, біг, плавання і стрільання.

Найпрославленіший змаг на олімпіаді — це 26-милевий «Маратонський біг» у честь славного грецького бігуна — Філіпедіса.

І так, щочотири роки найліпші аматори, змагуни світу, змагаються своїми знанням, силою і витривалістю в Олімпійських Ігрищах під гаслом: «У здоровому тілі — здоровий дух»!

Ст. пл. Андрій Якубовський, Чок

КУТОК ТВОЄЇ МОВИ

Пам'ятай — уживати закінчення «ІЙ» у прикметниках жіночого роду в давальному та місцевому відмінках. Наприклад:

- даю моїЙ дорогІЙ мамі
- на веснянІЙ, веселІЙ забаві
- у щоденнІЙ шкільнІЙ задачі
- помагаю найдорожчІЙ товаришці
- на новІЙ спортовІЙ площі

БАГАТО КЛОПОТІВ

роблять нам ті передплатники, що змінюють адресу, але одночасно не повідомляють нас про те. Через те пропадають вислані на давню адресу примірники «Юнака», а багато передплатників, що змінили адресу, щойно пізніше — після кількох місяців повідомляють нас про те та просять нас вислати їм неoderжані числа «Юнака». Часто ми не можемо, на жаль, уже того зробити, бо вже не маємо тоді реклямованих чисел. Тому

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ,

хай заряд повідомить про це адміністрацію «Юнака», подаючи одночасно свою давню і нову адресу.

Адміністрація «ЮНАКА»

“З” ЗАПISKA ІЗ

(залишено правопис автора)

Запорожці заспівали, засвистали; злетілися зозуленьки, закували, зеленую земельку звеселили.

Змагуни задумали, загадали зробити загальний з'їзд. З'їхались з закутин землі здорові, загартовані змагуни. Започаткували здвиг, запросивши знаменитого змагуна заспівати знаний заповіт. Загальне зрозуміння завдань зборів здивувало зібраних. Здвиг зачався зранку, знаним закономів звідомленням зайнять. Знатніші змагуни зробили значний здобуток золотих зерен змагу. Завзяті змагуни закінчили з'їзд забавою, забавлялись — здавалось земля завалиться! Завершили з'їзд закликком здійснювати заміри, започатковані здвигом зорганізованого значення.

Землезнання — запорука зиску, зроблене згідно з законами зореграфії. Зоологи загнали звірів зимувати зиму за зеленим зрубом, забувши замкнути замок. Звірята збурили, зруйнували зовсім зруб з забудовання. Зубри зрили загози зимових засівів. Замерзли зела з зерном зовсім зле заготовляти звірятами. Заяці з'їли зелені зубці збіжжя.

пл. уч. Володимир Дозорський
Ірі, Пенсильванія, США

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТ У ГАЛИЧИНІ

Початки зацікавлення спортом і спортивною програмою почалися в Галичині в державних українських гімназіях, а головню в Перемишлі, біля 1912 року, де почав існувати спортивний гурток «Сянова Чайка». Провідниками цього руху (за ініціативою проф. І. Боберського) були проф. Любич, котрий започаткував і був душою «Сянової Чайки», проф. Т. Поліха, один із засновників Пласту, проф. Богдан Вахнянин, а згодом проф. В. Бачинський.

Члени спортивного гуртка «Беркут» у Перемишлі на прогулянці човнами в 1930 р.

У шкільному будинку в Перемишлі була велика спортова зала, де учні вправлялися руханку, а на поляні вправлялися у футболі. Крім одної години на тиждень для всіх учнів, члени «Сянової Чайки» збиралися на залі багато частіше, де уживали реки, поручки і коні до перескакування, або на поляні, де кидали диском або ратищем. У суботи, під проводом австрійських старшин, відходили на стрільницю, де відбувалося стрільня гострими кулями. Кожного року під час зими члени «Сянової Чайки» перепроводжували спортивні покази на сцені театральної залі в Народньому Домі у Перемишлі. У часі зими, разом з учнями гімназії, гурток займався зимовими спортами, головню «санкуванням». Славні були санкові з'їзди на Липовиці, Угорським Тракті, Високому Замку, Баштівці і Цибулянці повз Дівочий Інститут.

Спортовці-учасники Запорізьких Ігрищ у Перемишлі 1928 р.

Із першою світовою війною «Сянова Чайка» перестала бути активною і аж у 1920 році дочекалася відродження. Сім років пізніше «Сяно-

ва Чайка» занепала, але вже тоді спорт зріс у популярності, і в дальших кількох роках започатковано різні спортові гуртки, як от «Беркут» (легкоатлетика), «Сокіл», «Спартанка» (жіночий гурток при гімназії), «Весела Громада» (при семінарі), «СКУТ» у Львові (жіноча дружина кошівки), «Сян» і «Україна» (дружини копаного м'яча). Теоретичні і практичні вправи у грах кошівки і відбиванки при гуртку «Спартанок» провадила Цюпа Паліїв, а підставові засади легкоатлетики в «Беркуті» викладав І. Волинець

Спортовці-учасники Запорізьких Ігрищ у Перемишлі 1932 р.

Високе місце у Спортивім Союзі (з осідком у Львові) — куди належали всі спортові гуртки — займав «Беркут», котрий начислав близько 80 членів. Цей гурток займався: відбиванкою, кошівкою, легкоатлетикою (біги, скоки, куля, ратище), копаням м'ячем, водними спортами (плавання, перегони човнами), лещатарством, і навіть мав свою власну оркестру. Охота, зацікавлення та ентузіязм були дуже великі, але часом заходила проблема транспорту і спортового вряду. Траплялося не раз, що молодий спортсмен чи спортсменка мусіли відмовити собі не одну приємність, щоб відкласти гроші на виїзд і на подорож до іншого міста, де відбувалися змагання.

Спортивний гурток «Сянова Чайка» в Перемишлі 1924 р.

Роковою atrakцією спортивного світу в Галичині були «Запорозькі Ігрища», котрі відбувалися на площі Сокола-Батька у Львові або в Перемишлі. Крім гуртків «Беркута» з Перемишля і «Сокола» зі Львова в ігрищах брали участь 8 до 10 гуртків, у котрих була репрезентація Станиславова і Стрия.

Перемишські Беркутянки на стадіоні в 1931 р.

З рядів змагунок дуже часто перші місця належали до Ольги Секели, Марійки Гусар («Беркут») і Орисі Кобзар та Наталки (Матки) Нижанківської («Сокіл» — Львів).

Спортивний гурток «Сянова Чайка» в Перемишлі 1921 р.

Поміж змагунами були передовими Роман Шухевич (пізніше ген. Тарас Чупринка), Ю. Гнатейко, Круль, Р. Рак у Львові, а в Перемишлі: Т. Козак, М. Романець, І. Медвідь і Семенюк усі Беркутовці і Володимир Кобзар зі Львова, визначний грач футбольної дружини «Україна» у Львові, що з часом здобув світову славу як найкращий грач Карпатської України у футбольних змаганнях з Угорщиною за світову чашу. В. Кобзар живе тепер у Гантері, США.

Визначні згагунки на крайових спортових змаганнях у Перемишлі в 1929 . З ліва до права: Н. Нижанківська («Сокіл» — Львів), І. Сенечко («Беркут» — Перемишль), С. Стасів («Сокіл» — Перемишль), М. Гусар («Беркут» — Перемишль).

На жаль, українські спортсменці і гуртки через політичні причини були обмежені в подорожах, не змагалися із чужинцями і ніколи не виїздили за кордон. Спорт у Східній Україні стосунково стояв вище як у Галичині, але влаштувати крайові змагання було неможливо. Саме з тих причин спортові ігрища були тільки внутрішні і завершення наших спортсменців ніколи не бачили світової слави ані визнання.

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТ НА ЕМІГРАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ

Опинившись по скінченню 2-гої світової війни в таборах переселенців у Німеччині, українські спортсменці не закинули своєї ділянки, а продовжували її далі, організуючись у малих чи більших спортових гуртках. Уже в жовтні 1945 р. у Мюнхені створився ініціативний комітет під проводом професора Адама Антоновича, який став зародком об'єднання українських спортових організацій та в листопаді 1945 р. оформився на установчих зборах у «Раду Фізичної Культури» під проводом д-р А. Лукіяненка. Рада Фізичної Культури охоплювала разом 51 товариств з 3.712 членами, а в гому 590 жінок. До кульмінаційної точки дійшла РФК в 1946/47 роках, де

не мало ініціативи виявляли області, використовуючи підтримку таких установ УНРРА та ІМКА, улаштовуючи фахові спортові курси. Це період найвищих досягнень і систематичної праці.

● **Копаний м'яч** уважався найбільше популярним спортом, який притягав найбільшу кількість прихильників та глядачів. У 1946/47 роках лише на американській зоні в Німеччині було 29 дружин (товариств).

● **Легкоатлетика.** Цей спорт, який з усіх спортів вимагає наполегливого систематичного тренування, не мав відповідного «психічного клімату», і тому його досягти не були надзвичайними. Накращим товариством був «Карпатський

Лещетарський Клуб», який, крім участі у внутрішньо національних спортивних змаганнях, брав участь у змаганнях із чужинцями.

● **Гокей на льоду** стрічався з найтяжчими труднощами через брак виряду, що його важко було дістати у повоєнній Європі. А проте, завдяки відданості та впертості Міся Бучацького, відомого українського гокеїста, вдається зорганізувати дружину, яка за час свого існування в 1947-50 роках три рази змінювала назву і місце перебування, але досягла досить високого рівня, включно з перемогою над першуном американських військ в Європі у відношенні 5:1.

● **Лещатарство** мало з однієї сторони найбільше сприятливі умовини (теренові), з другої сторони на перешкоді був брак виряду. Першуними в лещатарстві були Качмар, Ступницький, із жінок Д. Бучацька. В загальному не вповні використано всі можливості, щоб піднести цей спорт між українцями.

● **Столова сітківка** (підг-понг) стояла на найвищому рівні. 22 товариства охоплювали 361 змагунів, а рівень першунів був на рівні інтернаціональних змагунів.

● **Плавацький спорт**, цей популярний масовий спорт в інших народів, не знайшов у нас відповідного ґрунту, зрозуміння та зацікавлення між спортсменами і спортивними провадниками. Без уваги на добрі умовини для розвою цього спорту, у двох змаганнях, що їх вдалося зорганізувати, взяло участь лишень шість дружин із 27 змагунами (-ками) з незадовільними вислідами.

● **Туристика-альпіністика**. Поминаючи початкові труднощі, цей спорт досить добре поширився, навіть із добрими вислідами. Між різними національними групами в Німеччині українці займали перше місце, здобуваючи багато важких шпилів. Ініціатива часто була за одиницями, які вписувалися в німецькі клуби, щоб зискати виряд, мапи тощо. Члени КЛК та ст. пластуни «Бурлаки», використовуючи побут на скавтськім Джемборі у Франції, здобувають найвищий верх Європи Мон-Блян. Окрім високогірської туристики популярні були краєзнавчі прогулянки.

● **Відбиванка** — це, здається, український спорт «число 1», який не уступає ніяк перед копанним м'ячем. Рівень відбиванкових дружин дуже високий, узявши під увагу позем і кваліфікацію окремих змагунів, ми могли бути лишень гордим з успіхів наших спортсменів. Це найбільше виявлялось у змаганнях із чужинцями, включно з досягненням права грати із чемпіоном США. Без уваги на програу 15:9, 15:5 українці здобули собі ім'я та прихильні коментарі в чужинецькій пресі. Реєстрованих було 16 жіночих та 29 чоловічих дружин.

● **Кошівка** — це єдина ділянка спорту, що зробила в українському спорті великий поступ, досягнувши середньоевропейський рівень. Крім внутрішньо національних змагань, наші дружи-

ни брали участь у міжнародних змаганнях з добрим вислідом. Організувалися курси за допомогою чужих — литовських, естонських фахових інструкторів. Організовано 15 дружин.

● **Важка атлетика і бокс** це ділянки спорту, що, на жаль, не досягнули зацікавлення в ширших масах і, поминаючи індивідуальні досягнення, не стали популярними. Одні з найбільших досягнень мав Юрій Кусій, який у своїй вазі здобув першість південної Німеччини, яка є центром німецької важкої атлетики.

Одним з найбільших досягнень в українському спортовому житті були **Курси Фізкультури**. Хоч не вдалося зорганізувати факультету Фізкультури через брак високо кваліфікованих кадрів професорів, однак курси, що провадилися в Міттенвальді, в Німеччині, стояли на дуже високому рівні, так що по їх закінченні студенти могли здавати іспити на німецьких факультетах. До речі, вимоги на Курсах Фізкультури перевищали вимоги німецьких факультетів.

На закінчення хочу ще коротко згадати про так звану **Олімпіаду ДП**, у якій узяли участь наші спортсменці, боронячи наші національні кольори. Українці були здобули у відбиванці перше місце, в кошівці шосте місце, у бігу на 100 метрів 4-5те місце. Дальші осяги українців були такі: біг 60 м. жінки — 3те місце, 100 м. — жінки: 2-3 місце; штафета жінок на 4х60 метрів: друге місце; штафета мужин 4х100: перше місце; бокс, важка вага, — перше місце; копаний м'яч, «Україна» — «Югославія» 5:1, «Україна» — «Угорщина» 5:1, «Польща» — «Україна» 4:4, повторення «Україна» — «Польща» 5:1, «Україна» — «Литва» 5:1.

Загально в українському спорті зауважено брак молодих «нових» спортсменів. Наші спортсменці — це переважно досвідчені крайові змагуни, які принесли з дому свій досвід і любов до спорту.

Пл. сен. Тарас Триш, ЧоК

ЛЕГКОАТЛЕТИКА

Легкоатлетика охоплює найцікавіші, але й найви-
можливіші роди спорту: біги, різні стрибки та мети
складають цю найрізноматнішу та найяскравішу
спортову ділянку. Цими спортами людина почала
займатися ще в початках історії, коли вони власти-
во ще не були «спортами», але вмілостями, конче-
ними для існування. Примітивна людина мусіла вмі-
ти кидати списом на ворога, швидко бігати у ви-
падку наочної небезпеки та скакати через різні пе-
решкоди, щоб утриматись при житті.

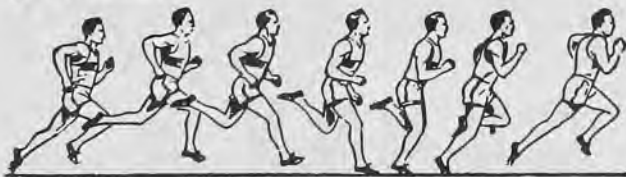
Сьогодні легкоатлетичні спорти вимагають ве-
ликої вправи і тренінгу, бо висліди міряються майже
незначними моментами часу, чи малесенькими різ-
ницями у віддалі. Це спорти, що виробляють мо-
лоде тіло його найкращої форми та координації, але
й вимагають не раз останньої дози зусилля.

Кожний юнак чи юначка, який є поважно за-
цікавлений в легкоатлетичі, мусить перш за все пе-
рейти лікарські оглядини, щоб упевнитися, чи їхній
фізичний стан дозволяє на ці спорти. Також треба
звернутись до кваліфікованого тренера (звичайно
такі є у Вашій школі), щоб він сказав Вам, до якої
ділянки легкоатлетики даний юнак чи юначка на-
даються. ІВн також порадить Вам щодо правиль-
ного та постійного тренінгу, що запобіжить непо-
трібним випадкам.

Тепер перейдімо найпопулярніші ділянки лег-
коатлетики, щоб познайомитись із їх підставою тех-
ніки.

БІГИ

Біг — це найприродніший рід спорту. Він
виробляє м'язи цілого тіла. Біги ділимо на ко-
роткі, середні і довгі. Короткі — це біги на 100
і 200 метрів, середні — на 400, 800 та 1500 мет-
рів (або 1 миля). Довгі — це біги на 5000 мет-
рів і більше.

Щоб правильно вивчити біги, треба перейти
під проводом тренера цілий ряд вправ, які по-
знайомлять юнака з основами бігу, запізнають
його з правильним укладом ніг та рук при бігу
та нахиленням тіла. Спершу біг переводимо у
повільному темпі, щоб тренер мав змогу звер-
нути юнакові увагу на хибні в бігу; згодом тем-
по бігу прискішуємо. У часі бігу тулуб є по-
хилений уперед, голова є продовженням тулуба.
Цілий тулуб і клуби тоді звернені вперед, у на-
прямі бігу. Відбивна нога випрямлена, вимахова,
«передня» нога висунена вперед. У моменті, коли
спускаємо ногу на землю, викидаємо стопу впе-

ред; землю доторкаємо пальцями. Нога, яка від-
бивається — іде якнайшвидше вперед. Руки силь-
но допомагають швидкому бігові; їх праця силь-
на, рішуча, ритмічна, майже рівнобіжна до на-
прямі бігу. Змагун веде їх прямо вперед, лікті
тримає при тілі, не розводить на боки.

По короткому часі, на підставі спостере-
жень, як також по структурі тіла даного юнака,
тренер зможе сказати, чи даний спортсмен на-
дається до короткого, середнього чи довгого бі-
гу. Короткі біги вимагають швидкості, доброї
реакції, сили та координації. Зате у довгих бі-
гах потрібно головно витривалості та слід мати
добре вироблену систему чи плян бігу. Середні
біги найважчі, бо вимагають від бігуна прикмет
і короткого і довгого бігу.

СТРИБОК У ДОВЖІНЬ

Для вправ стрибка в довжину потрібна яма,
20 сантиметрів заглибока і 2 на 7 метрів ве-
личини (8 інчів, і 6 стіп на 22 стопи). Яму ви-
сипуємо чистим піском або трачинням. При од-
ному з вужчих боків вбита в землю дошка —
рівно з поверхнею землі. Від дошки провадить
доріжка для розбігу, близько 30 метрів (90 стіп)
довжиною.

Важливіші фази стрибка — це: 1. розбіг,
2. відбиття, 3. лет та 4. зіскок.

1) Розбіг мусить досягнути максимальної
швидкості змагуна, ще заки він добіжить до
дошки. Тут треба мати добре виміряні кроки,
щоб відбивна нога вдарила в саму дошку, а не
перед чи поза нею.

2) Відбиття від дошки мусить бути силь-
не, енергійне, із цілої стопи (від п'яти до паль-
ців). Нога, якою відбиваємось, є при останньо-
му кроці трохи зігнута в коліні, для кращого
відбиття. Тоді настає повне випрямлення но-

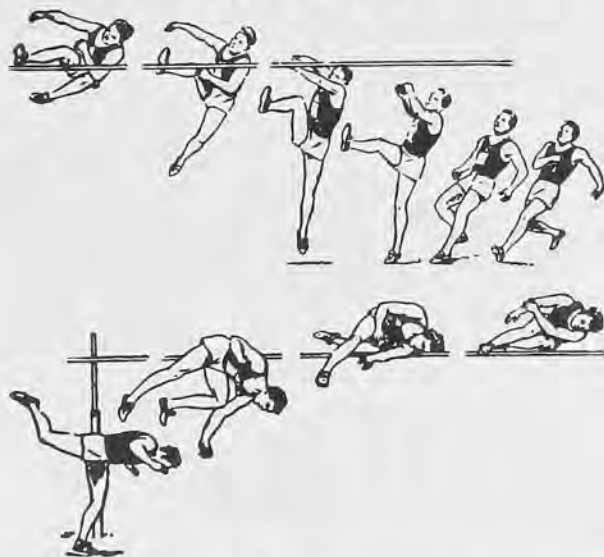
ги, — вимах другої ноги вгору і вперед, замах рук і вихил тулуба вперед.

3) Бувають два роди летів: а) Грудний стиль — після відбиття тіло начебто зависає в повітрі в положенні відбиття; опісля замахова нога опускається вниз і наближається до відбивної так, що ціле тіло начебто випиналося назад, а груди вперед. В останній фазі замахом рук і ніг вперед переходиться до зіскоку. б) Ножиці (дивись на ілюстрацію) — після відбиття змагун начебто продовжував біг в повітрі. Його замахова нога опускається вниз, а відбивна виходить вперед. Руки допомагають ногам сильним замахом, наче при бігу. Перед зіскоком обі ноги є випрямлені вперед.

4) Зіскок виконуємо на обі ноги, треба намагатися викинути їх в останній фазі лету якнайбільше вперед — та махом рук вперед потягнути ціле тіло так, щоб ноги залишилися за собою.

СТРИБОК У ВИСОЧІНЬ

Місцем для стрибка — може бути та сама яма, що і до стрибка в довжину, але з довгого її боку. Стрибок виконуємо через поперечку, покладену на двох стояках. До вправ уживати дерев'яної або металеві поперечки.

Як і при стрибку в довжину, так і при стрибку у височінь — є важливим добре відбитися після розбігу. При навчанні треба звертати увагу на те, щоб вивчити поодинокі фази стрибка, а не вислід.

Розбіг повинен бути недовгий, 7 до 12 кроків, спочатку повільний, а потому швидкий.

Відбиття: при останньому кроці розбігу змагун ступає сильно на п'яту ноги та старається якнайшвидше перекотити стопу з п'яти на пальці; сильно випрямити ногу; виконати вимах угору другою ногою; та сильно вимахнути руки вгору.

Є декілька способів переходу поперечки, проте так зване перекочування є найпопулярніше, бо ним можна досягнути найвищу висоту. У перекоченні розбіг є збоку; після відбиття махова нога йде вгору — тулуб кладемо майже на поперечку грудьми й черевом, наче б перекочувався через поперечку. Це й потягає з собою відбивну ногу.

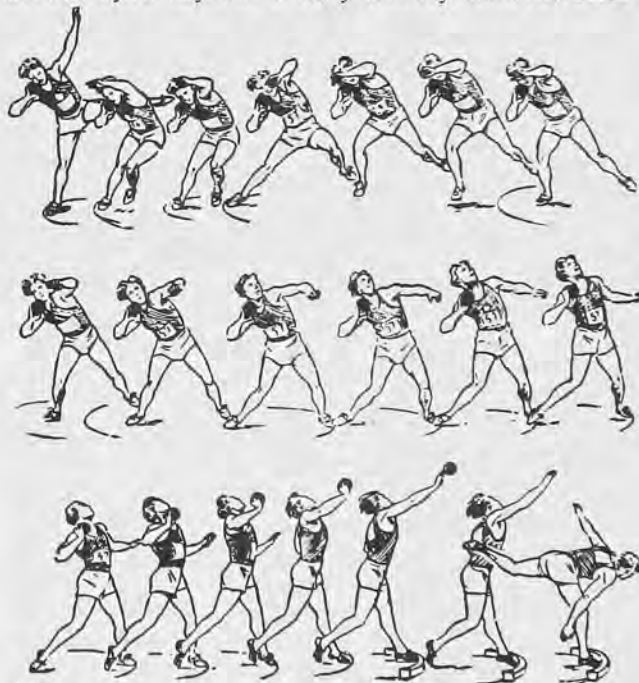
Хоч висота росту значно допомагає змагуну в цій ділянці, проте, треба сказати, що техніка тут дуже важлива, і прецизність укінці зробить різницю між пересічним та добрим змагуну.

МЕТ КУЛЕЮ

Місце для мету кулю — це добре вбита земля, на якій зазначено коло, діаметром 7 стіп (2.11 метра). Молоді юнаки і юначки повинні вживати 7 фунтову кулю (3.64 кілограма). Старші юнаки можуть уживати 12 фунтову (5.5 кг.)

Тримання кулі: куля лежить на долоні так, щоб осередок її ваги лежав на насаді вказівного і середнього пальців. Інші пальці обходять кулю збоків, а великий палець притримує її із супротивного боку.

Мет кулю складається засадничо із трьох фаз: розмаху, пересуву та виштовху; всі вони мусять бути злучені в одну пливку цілість. Зма-

гун починає, стоячи у легкому розкросі — звернений лівим боком у напрямі мету, права нога при межі кола, права рука тримає кулю при ший (лікоть убів). Ліва рука згинена в лікті, яку свідно тримаємо перед грудьми.

Коли змагун готовий до мету, подає всю свою вагу на праву ногу (ліва нога і рука в повітрі — утримують рівновагу), присідає і робить маленький, але рішучий скок (на правій нозі) у напрямі мету. Тут слідує раптовий ви-

прям тіла, ліва нога стає на землю при межі кола, вимах лівої руки назад та оборот тулуба вліво. У моменті, коли тіло вже звернене у напрямі мету, посув правої руки вперед і вгору (приблизно під кутом 45 ступенів). Наступає виштовх і куля залишає долоню, а замах тіла примушує змагуна зробити перескок на праву ногу, щоб затриматись в колі.

МЕТ ДИСКОМ

Метання диском виконуємо з кола $2\frac{1}{2}$ метрів в діаметрі (понад 8 стіп). Цей мет найкраще вивчати із кінцевої фази, а саме вимету, а опісля розмах і оборот у колі.

Тримання диску: Диск лежить на долоні, пальці є широко розставлені — пучки пальців на крайку диску. Великий палець у часі мету пересувається на поверхні диску та надає йому напрям мету.

Вихідна постава: змагун стає правою ногою при кінці лінії, ліва побіч правої, на ширині плеча. Більшість ваги тіла на правій нозі. У цій постаті змагун виконує замахы диском: назад і вимах угору (диск можна притримувати вгорі лівою рукою). Такі замахы потрібні для набрання певної швидкості і їх роблять 2 до 3. При повороті назад, тулуб повертається вправо за диском.

Оборот: У хвилині, коли рука замахується вперед, слідує оборот, що починається працею ніг.

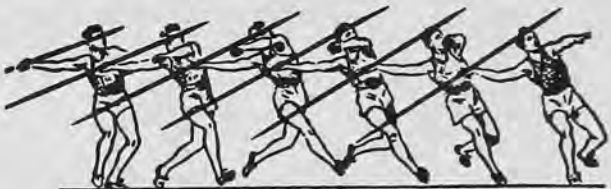
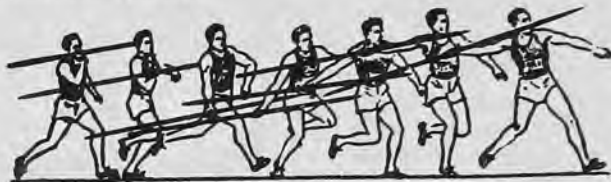

Тягар тіла переходить на ліву ногу, яка пересувається трохи вперед. Перший оборот виконуємо на лівій нозі. По обороті права нога пересувається вперед, до середини кола, оборот на правій нозі, ліва нога пересувається до обводу кола. Це закінчення є важливим моментом мету. У часі обороту клуби й ліва рука потягають ціле тіло.

Вимет: права рука тут є витягнена з долини вгору (наскіс) так, щоб дійшла до висоти вуха. Рівночасно потрібно енергійно випрямити ноги в колінах. У моменті, коли долоня опиниться на лінії мету, потягаємо пальцями краєць диску і тим способом надаємо дискові оборотовий рух — управо (так, як ходить годинник). Після цього руху пересуваємо праву ногу, щоб утримати рівновагу і не випасти з кола. **Заувага:** При вправах диском слід дотримуватись дуже великої обережності і вправляти лише там, де є велика вільна площа.

МЕТ РАТИЩЕМ

Місце для мету ратищем — це велика площа з розбігом 20 до 30 метрів (98 стіп). Тут також треба зазначити, що вправи ратищем мусимо виконувати з великою обережністю і в присутності тренера.

Ратище тримаємо в середині його довжини (це місце є зазначене в'язанням). Ратище кладемо в долоню при насаді великого пальця. Указівним і великим пальцем обхоплюємо сильно деревце ратища за в'язанням (ці пальці при виметі надають ратищеві певну швидкість). Інші пальці замикаються кругом в'язання.

Розбіг з ратищем показує ілюстрація. Дуже важливим є те, щоб перенести ратище з його долішньої позиції через голову в означений час, але не зашвидко. Гостряк ратища завжди звернений у напрямі мету. Вимет з-над голови виконуємо за 1 чи 2 кроки перед лінією. Це тому, щоб після вимету залишити собі місце для перескоку. При виметі слід звернути увагу на використання замаху лівого плеча й лівої руки.

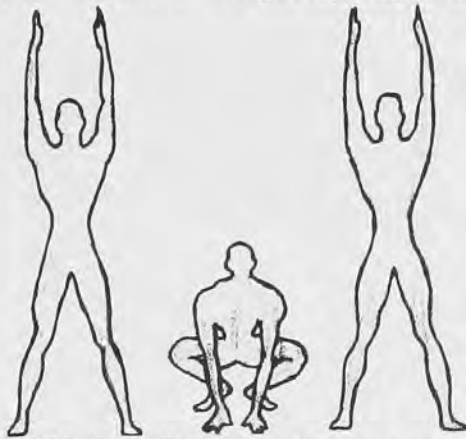
РУХАНКОВІ ВПРАВИ

Старе прислів'я каже: «У здоровому тілі здоровий дух» — отже, нам, пластунам, слід плекати фізичну культуру нашого тіла, щоб могли кожночасно виконувати (тепер і в майбутньому) всякі духові і фізичні обов'язки. Найкраще починати руханкові вправи від наймолодших років, бо це дасть запоруку кращих і певніших успіхів.

Виспортована людина краще запобігає хворобам та легше їх поборює. Усі народи світу високо доцінюють фізичне виховання, доказом чого є участь спортивних аматорів у світових олімпіадах та в різних міжнародних професійних спортивних змаганнях. Підставою всіх спортів та руханки є хід та біг.

Усі вправи треба виконувати ступнево, збільшуючи так кількість вправ як також і протяг часу. Такі вправи треба відбувати на вільному повітрі або у кімнатах з відчиненими вікнами. По кожній вправі зробити короткий відпочинок з віддиховими вправами. Пропонуємо такі пори дня для руханкових вправ:

- а) перед сніданком, в) пополудні,
- б) перед полуднем, г) увечорі перед сном.

1. ВПРАВА. Підскоки. Стати в розкроці з піднесеними руками в позиції «Х». Присісти з підскоками. Руки до землі, підскок угору, руки вгору. Ця вправа уможлиблює розрух та розгріття тіла.

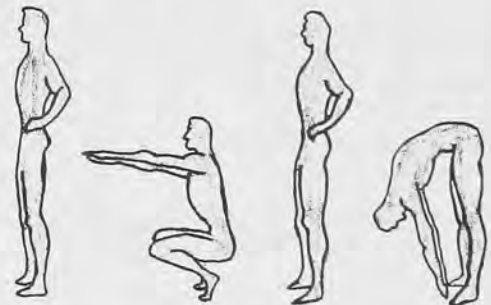
2. ВПРАВА. Згинання тулуба долів з дотиком руками долівки. Ця вправа скріплює стегно, черево, плечі і м'язи рамен.

3. ВПРАВА. Сидіти навкарачки — почіпки — («скват траст»). Стати на стунко, опісля присісти і покласти руки на підлогу поміж коліна, раменами широко від себе. Потім штовхай ноги назад та тримай їх на пальцях, ніг. Опісля поверни ноги до попередньої позиції та стань на струнко.

4. ВПРАВА. Лежання горілиць на долівці та підношення горішньої частини тулуба з дотиком кінчинами рук до пальців ніг. Вправа скріплює м'язи шлунка та ніг.

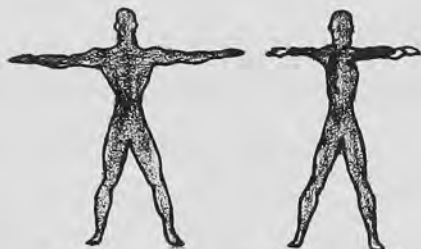
5. ВПРАВА. Вільна постава та присіди з викиненням рук уперед і згинання вперед, досягання пальців ніг. Ця вправа скріплює м'язи ніг.

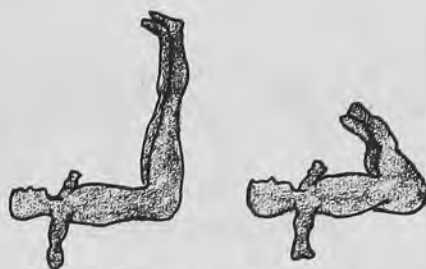
6. ВПРАВА. Спохил. Положитися на долівці, опираючи тіло на пальцях ніг і долонях рук. Опісля повільно підноситися і опускатися до підлоги, згинаючи руки в ліктях, увесь час тримати поземну поставу. Ця вправа скріплює м'язи рамен.

7. ВПРАВА. Гойдалка. Покласти на долівці, скласти руки на хребті, тримати голову і ноги догори та гойдатися на череві. Ця вправа скріплює м'язи хребта та ніг.

8. ВПРАВА. Обороти горішньої частини тіла. Стати в розкροці з випростуваними руками вбік та кружляти тулубом по черзі управо та вліво. Ця вправа скріплює м'язи грудної клітки, рамен та шлунка.

9. ВПРАВА. Вправа стеген. Покласти плечима на долівці, руки випростати на боки з долонями до землі. Ноги піднести прямовісно догори, стопи разом, коліна замкнені. Поволі обнижувати ноги наліво аж дітнуться долівки близько лівої руки, тримаючи коліна прямо і плечі на землі. Опісля так само пересувати ноги направо. Ця вправа скріплює м'язи шлунка та ніг.

10. ВПРАВА. Біг на місці. Бігти на пальцях з високими підношеннями колін догори, хребет має бути випростований, а руками вимахувати вперед і назад.

Ст. пл. Анатоль Ігор Попович, Чок.

З НОВИХ ВИДАНЬ

ОДНОДНІВКА „НАШ ПРАПОР“

На адресу нашої Редакції прийшла дуже гарно оформлена одноднівка «Наш Прапор», видана з нагоди посвячення прапора 1-го куреня УПЮ ім. Митрополита А. Шептицького у Монреалі. Саме посвячення відбулось 31-го жовтня 1965-го року.

Передше одержали ми були деякі матеріали із цього видання, тепер прийшла вже готова видрукувана книжечка-журнал. Зміст її такий: вірші, статті про Митрополита Шептицького, про 1-ий курінь, привіт від Дрота, знімки, юнацька готовість, гумор тощо. Також багато знімок, знімок прапора тощо. Більшість тих матеріалів написали самі юнаки і юначки з Монреалу.

**Чи Ви вже
вирівняли
передплату?**

ПОЗИЧКИ

✧ на студії ✧ на подорожі ✧ на авта
✧ на човни ✧ і на всякі інші щоденні потреби.

**НА ДЕШЕВІ ВІДСОТКИ
ТА
НА ДОГІДНІ СПЛАТИ
уділяє**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“**

В НЬЮ-Йорку

Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union
98 Second Ave., New York, N. Y., 10003
Telephone: GR 3-7310

Іван Зошар

оператор- часового переміщення

«Юрій Іванович Дорошко — лавреатом Нобеля». Стокгольм, У. Т. А.:

Шведська Академія Наук признала нагороду Нобеля у ділянці фізики проф. Ю. І. Дорошкові, директорові Катедри Експериментальної Фізики, Миргородського Технічного Інституту. Нагороду призначено за досягнення у ділянці переміни енергії в масу, зокрема за конструкцію енерго-масо конвертора.

Наш кореспондент мав нагоду відбутися коротке інтерв'ю з проф. Дорошком, який підкреслив, що його конвертор — це тільки практична розв'язка проблем, що були теоретично осягненні ще в XX сторіччі. Вони спираються на факті, що рівняння $E = MC^2$ є дійсне в обох напрямках. Коли однак переміна маси в енергію була відносно легкою до переведення і тепер є базою світової індустрії — то переміна енергії в масу та затримання її у просторово-часовому континуум натрапляла на труднощі. Цей процес вимагає величезної кількості енергії, щоб його започаткувати та затримати на довше ніж одну стотисячну секунди. Оту проблему вдалося проф. Дорошкові розв'язати, коли він оформив промені чистого світла як кондуктор енергії. Це уможливило йому включитися до кожної супернови на зоряному сузір'ї та дало йому до диспозиції космічного розміру джерела енергії.

Проф. Дорошко вірить, що його процес уможливить вільну переміну енергії в масу і маси в енергію та допоможе у переносі об'єктів у просторі без уваги на їхню величину. Якщо б йому вдалося сполучити його енерго-масо конвертор з антигравітаційним рушієм, над яким він тепер працює, тоді було б можливим переміщувати об'єкти в нашому просторо-часовому континуум не тільки по його просторовій, але теж і по його часовій координаті.

«Київські Вісті», 20 січня 2066 року

Д-р інж. Петро Самійленко проходив довгими рівними кроками по своїй робітні. Вісім кроків — від дверей до вікна. Тільки деколи пристанув біля вікна, що обіймало цілу одну стіну його робітні. Перед ним стояв широкий на півмілі комплекс низьких бетонових будівель, що

чотирикутником замикали подвір'я завбільшки футбольного грища.

На цілому подвір'ї не було ніоднієї людини. Будівлі без вікон видавались немов вимерлі. Тільки на протилежному кінці, саме навпроти вікна д-ра Самійленка яснів напис: «Українська Державна Дослідча Станція». Сонце саме ховалося за обрієм, і червоний напис ще не дуже то відзначався на тлі рожевого неба.

Д-р Самійленко через хвилину затримався та знову почав своїх вісім кроків до дверей, — вісім кроків до вікна. Його обличчя було спокійне, тільки глибокі зморшки на чолі вказували на внутрішню напругу. Він був саме в половині дороги між дверима та вікном, як у двері хтось постукав.

— Прошу! —

Двері поволі відчинились, і в робітню увійшов молодий чоловік у білому лабораторійному плащі.

— Що ж, Степане, ніяких новин? — привітав його д-р Самійленко.

— Ніяких — тихо відповів Степан. Ми вже перевірили цілу шахту часової сполуки, але ніякої хибі не знайшли. Тільки контакту з Іваном не можемо нав'язати.

Д-р Самійленко почав далі свою перервану мандрівку, туди і назад. Степан стояв біля дверей, немов чекаючи знаку — чи залишитися йому, чи відійти.

По хвилині д-р Самійленко пристанув.

— Іван надто досвідчений оператор, щоб потрапити в халепу. Його одяг вірний цим із 1648 року до найменших деталей. Про це мене запевнив керівник нашого костюмового відділу. Його шабля напевно з крашої сталі, ніж якого іншого можливого супротивника. Його пістоля також, хоча виглядає автентично, але має краший та швидший ефект, як його можна вимагати від пістоля XVII сторіччя. Про це вже, либонь, подбали наші фахівці.

Д-р Самійленко на хвилину замовк, немов чекав відповіді.

Степан тихенько закашляв. Д-р Самійленко обернувся на зап'ятку та повільно, ніби хотів сам себе переконати, процідив слово за словом:

— Іван — наш найдосвідченіший оператор і напевно заповідей часового переміщення він не переступить! А проте, ти знаєш добре ціль його подорожі. Одному із молодих докторантів в «Інституті історичних дослідів» треба було даних про соціальні фактори перед повстанням Хмельницького. Він знав, що тільки це має виконати...

«Заповіді часового переміщення» — думав Степан. В усіх працівників Державної Дослідчої Станції вони довгими роками вбилися у підсвідомість, наче візерунки, що їх кислота видає на склі:

1. Ти не будеш переносити людини з минулого в сучасне.

2. Ти не привезеш ніякого предмету, що його місце в минулому.

3. Ти не будеш вмішуватися в події минулого, бо Твоя дія може змінити ціле плетиво історії.

— Так це правда, а все ж таки Андрій... — Степанові це ім'я мусіло висмикнутися з уст, а може д-р Самійленко відчув його думки, бо несподівано повернувся та майже крикнув:

— З Андрієм друга справа. Андрій — це наша помилка! Ми самі переступили першу засаду, що її встановив ще Юрій Іванович у початках нашої організації, — ніколи не вислати оператора двічі по тій самій часово-локальній координаті! Якби не тиск цілої Академії Наук, прем'єра та президента — ми цього ніколи не зробили б!

— Діло було в тому, що проф. Терешко — приятель президента. Як Андрій вернувся з Києва та звітував, що в княжому дворі він бачив «Хроніку Ізяслава», про яку досі ніхто не знав, проф. Терешко немов би збожеволів. Йому здавалося, що здобути копію цієї хроніки буде завершенням його кар'єри як керівника «Інституту Історичних Дослідів». Він порушив небо і землю, щоб Андрія знову післати до Києва — скопіювати цю хроніку. Мені це зразу не сподобалося, бо я чув як Андрій надто багато розповідав про прекрасну Килину, яку бачив на княжому дворі... А проте, Андрій післав свою кабінку назад порожньою. З Іванової кабінки Ви дістали сигнали, тільки сам Іван не відповідає. Так, чи ні? — д-р Самійленко говорив щораз швидше. Одне слово вискакувало за другим, а очі блищали як дві вуглини.

— А я і не знав, що Андрієва друга подорож була по тих самих координатах, що перша — майже прошепотів Степан.

— Якщо це так, то чому б не вислати когось по нього та привезти його назад? Я зараз зголосився би, адже ж Андрій був моїм найкращим другом.

Д-р Самійленко довго не відповідав тільки продовжував свою мандрівку; вісім кроків туди — вісім кроків назад.

На дворі вже зовсім повечоріло. По довгій хвилині д-р Самійленко почав знову говорити, але вже спокійно, наче б заспокоював малу дитину:

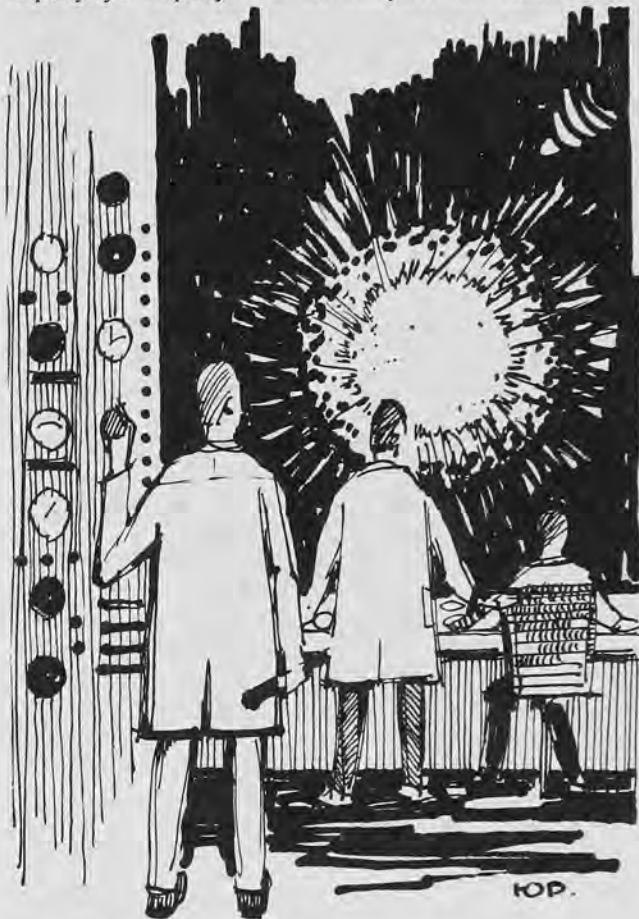
— Я знаю, Степане, яким близьким був тобі Андрій. Та тут діло не в сантиментах. Я прямо боюся думати, який заколот в історії може викликати його присутність на княжому дворі. Це ж перший випадок в існуванні нашої організації, що оператор добровільно залишився в минулому. Ми зробили б все можливе, щоб Андрія забрати з Києва, але боїмося викликати ще більший заколот.

— А що сталося б, якби ти вирішив залишитися з ним? Ні, ми не можемо такого ризикувати. Може це і жорстоко — але ми розчи-

сляємо на те, що Андрій згинув у бою з монголами. Ти знаєш з історії, скільки княжого війська згинув. Андрій перемістився до Києва як дружинник, отже, в тому бою, що був після його переміщення, мусів брати участь. Наша надія в тому, що він згинув та що його короткий побут на княжому дворі може не викличе помітного відхилення у плетиві історії.

Степан відкрив уста, щоб відповісти, але саме на стіні тричі блимнуло червоне світло.

Д-р Самійленко скочив як тигр до стола та пересунув перелучник на апараті на число 3.

Ціла стіна, що була навпроти стола, засвітилася як екран телебачення. На ньому видно було велику залу, де по середині стояла сіра круга, трохи блискача, кабінка. Туди бігли люди в різного коліру комбінезонах та лабораторійних плащах.

На горішній поверхні кабінки нагло відкрився отвір і з нього поволі почала висуватися людська постать.

— Вернувся! з polegшою вигукнув д-р Самійленко, не відводячи очей від екрану.

З кабінки видістався козак, а в нього через плече перекинутий був другий, у подертому жупані, його правий чобіт був розтятий, а на лиці червоніла засохла кров.

Д-р Самійленко стояв хвилину остовпілий перед екраном, але не довго. Трьома швидкими

кроками він був уже при дверях, які автоматично відчинилися, двома кроками через широкий коридор ускочив до транспортної кабіни. Двері кабіни за ним безшелесно зачинилися, і він натиснув один по одному кілька контактів на контрольному панелі.

Через декілька секунд він був уже на станції ч. 3, де біля двох козаків зібралося з десяток працівників.

Два козаки; один — Іван Гончар, оператор часового переміщення Української Державної Дослідчої Станції, а в нього через плече з руками повислими до низу, непритомний чи запаморочений, а може неживий, другий козак, схожий на Івана Гончаря наче його молодший брат.

— Він живий — наче б відповів на питання Іван Гончар. — Тільки я впорснув йому ампулку амнезину, так що в нас зараз принаймні дві години часу для пологдження наших справ, — це вже звертаючись до д-ра Самійленка. — Дозвольте мені лише мого гостя на цей час десь примістити.

Д-р Самійленко та Іван Гончар довго сиділи мовчки у вигідних фотелях у кабінеті директора дослідчої станції. Д-р Самійленко курив люльку та допитливо студював зложені руки свого мовчазного співрозмовника, який дивився на долівку, наче б там щось шукав.

Вкінці Іван Гончар підніс очі та почав стримано говорити, наче добирав слів.

— Дякую тобі, Петре, що ти мені дав можливість хоча частинно позбирати думки. Але воно нелегко! Може... якби я трохи краще знав теорію часового переміщення, то може мені було б легше зрозуміти, що зі мною сталося. Ти знаєш, що нас в Академії теорією надто не обтяжували.

— Скажи мені, як на себе взаємно діють часова та льокальна координати?

— Я тебе не розумію!

— Який вплив має зміна часової координати на простірну?

— Ніяка зміна координат неможлива! Вони устійнені в моменті активізації шахти часового переміщення та їх змінити не можна. Конвертор активізується, як тобі відомо, 0 мінус 00.001, цебто на одну десяту секунди перед Твоею появою у вибраному моменті часу та перемилює кабіну в поле сили з тої простої причини, щоб тобі було можливим непомітно з'явитися. Але ти це так само знаєш, як я — в чому діло?

— Можливо, що воно теоретично не можливе, але я тобі краще скажу, що зі мною сталося.

— Тобі ж відома ціль моєї експедиції. Я мав переміститися до Чигирини та зібрати ті дані, що торкалися життя Хмельницького перед аферою Чаплинського. У процесі переміщення я зауважив, що енерго-масо конвертор заактивізувався не в 0 мінус 00.001, тільки в 0 мінус 00.03, цебто на 2.9 секунди швидше.

— Коли я вийшов із поля сили-кабіни, я опинився не в лісі біля Чигирини, тільки в самій середині битви між козаками та поляками. Я стояв на широкій рівнині, над якоюсь річкою, та на мене з усіх сторін вимахували шаблями польські вояки. Я інстинктивно вхопив за шаблю та почав оборонятися.

— Мушу тобі признати, що метал, якого вживають наші збройовники трохи кращий за сталь польських шабел. Я протинав їх наче б це були патики. Знаю, що третя заповідь часового переміщення не дозволяє нам вмішуватися в події минулого та що я властиво повинен був дозволити себе там вбити — але бачиш інстинкт самозбереження сильніший.

— В запалі рукопашної боротьби я не завважив, як біля мене звідкілясь з'явилося четверо козаків, які прийшли мені у відсіч і ми вже разом моїх напасників повбивали.

Запанувала довга мовчанка, яку лише переривало тихе пихкання люльки. Мовчанку знову перервав Іван Гончар.

На тому ще не кінець моїх пригод. Те, що сталося, було лише переступленням третьої заповіді — і воно за вами, панове з відділу орга-

нізації, видати про нього осуд та залатати діру, яку я спричинив у плетиві історії.

— Але дай мені, Петре, відповідь на інше питання. Коли удалося зреалізувати переміщення по часовій координаті в минуле, то чому вам не вдається таке саме переміщення у майбутнє?

— Не знаю, і либонь радо віддав би своє життя, щоб знати. Одне певне, що наше поле сили спрямоване в майбутнє неутралізується і не діє. Ми просто маємо враження, якби ми кулаком били в стіну.

— Чи це тому, що майбутнє не існує — чи може тому, що воно для нас закрите кимось більше технічно заавансованим як ми? — Іванове питання зависло у повітрі без відповіді.

— Коли ми закінчили нашу сутичку із поляками, я повернувся до моїх визволителів. Один із них, той молодий козарлюга, що ми його тепер примістили в кімнаті дижурного техника, кинувся мені на шию з окликом: «Іване, брате мій, а ми всі думали, що ти вже загинув у турецькій неволі!»

— Петре, я подивився на своїх визволителів і їх усіх я знав! Це був мій молодший брат Сидір і три мої побратими із Січі: Семен Нога, Іван Сокіл та січовий жартівник, що ми його звали «Пиворіз».

— Скажи мені, як це так, що я їх знав? Я знав їх імена, знав, де ми востаннє бачилися та що ми разом пережили. — Скажи мені як далеко хлопці із психіатричного відділу вже зайшли у своїх дослідках ментального наवरствування?

Д-рові Самійленкові люлька згасла та він почав її поводити та систематично засвічувати.

— Я не думаю, щоб вони вже так далеко зайшли, щоб націплювати пам'ять. Ну і ти ж із ними не мав ніякого діла.

Д-р Самійленко витягнув із шухляди грубу течку з паперами та почав її завзято переглядати: — Ось твоя картотека, Іване. Твоя родина походить з Одеси?

— Так, я одесит, але в нашій родині прийнято факт, що один із моїх прапращурів був одружений із турчинкою та приїхав в Україну із Царгороду.

— Петре, заки ти мені поставиш наступне питання дозволь хоч трохи роз'яснити тобі, що мене непокоїть. Увечері після бою, у якому я зустрів Сидора, ми всі вернулись до козацького обозу, де я провів наступних два дні. Я включився в життя «моєї» сотні наче б я там був приналежним. Мене всі знали і я всіх знав. Я знав усі звичаї, мову, поведінку та мої обов'язки в обозі. І це є те, що мене найбільше мучить, що я того факту не вмію собі логічно вяснити.

— Ми всі теоретично знаємо, що кожне найменше порушення 3-го закону часового переміщення, кожне найменше втручання в події минулого проєктоване на чотири століття, викликало б великі пересунення в історичному плетиві. Ми всі працівники станції, а зокрема ми, оператори, приймаємо це як «Вірую». Але не можу

заперечити факту, що я вмівся в історичні події. Я це зробив інстинктивно, але я це зробив. Не можу теж перекреслити того, що Андрій залишився на княжому дворі.

— Приймімо тепер на хвилинку теоретичну можливість, що ми є тільки один із можливих просторово-часових поземів і приймімо, що понад нами, у майбутньому, існують технічно більше заавансовані покоління, та що це саме вони замкнули перед нами шахту часового переміщення в майбутнє. А що як котрийсь із їхніх операторів зробив таку помилку як я чи Андрій та десь колись умівся в якийсь момент історії та спричинив маленьке пересунення, якого вислідом є дві, незалежні одна від одної, течії подій?

— Петре, зрозумій мене, я, вихованець Академії Часового Переміщення, досвідчений оператор, вислід цивілізації XXI сторіччя, почував себе зовсім дома у XVII-му сторіччі. Я стрів людей, з якими я дружив, я стрів Сидора, який є моїм братом, я це з цілої глибини мого серця знаю. Він мій брат! Тому, як його у черговій зутичці з Поляками ранили — я його взяв на плече та добіг до місця де було поле сили моєї кабіни. На щастя в розгарі битви я не згубив мого конвентора — і тому я тут.

— Ми маємо ще тільки короткий час роз'яснити, хто я та куди я приналежний. Чи це я спричинив заколот у XVII-му сторіччі, чи я є вислідом заколоту, що його колись хтось спричинив десь в іншому моменті історії?

Тиша, що запанувала в кабінеті директора, здавалось, тисла груди обох співрозмовників. Перервав її д-р Самійленко.

— Іване! Ти трохи надто емоційно бачиш те, що Ти пережив у своїй екскурсії. Я вірю, що на Твої питання є логічні відповіді, навіть, коли ми їх тепер не бачимо.

— Я знаю, хто ти — Іван Гончар, уроджений в Одесі 2067 року, нащадок Івана Гончаря, що в Царгороді одружився з туркинею та вернувся в Україну. Ти може до нього подібний на вигляд, генетично воно зовсім можливо. Ти випадково попав в оточення, у якому жив та діяв твій пращур. Я не вмію пояснити факту, що ти знав імена твоїх визволителів, але я певний, що наш відділ психології на це знайде відповідь. Нам залишається тільки відіслати Сидора звідки ти його взяв та залишити його поки не пробудиться. За тобою певне будуть шукати, але як не знайдуть, — подумують, що ти загинув. В цей спосіб твоя поява та зникнення впливу на історію мати не будуть.

— Гаразд, Петре, — ти тут директор і твій загад правосильний. Тільки як ти хочеш дістати назад кабіну? Хто заживізує перемену на другому кінці шахти?

— Правда, про те я не подумав.

— Так. Ти мусиш Сидора відставити на місце та вернутися з кабіною. По повороті даю тобі тримісячну відпустку. Можеш її провести, де за-

хочеш. Я можу тебе познайомити з проф. Михайловичем. Математичні правдоподібності просторово-часового континуум це його ділянка. Я певний, що твої теорії можна буде математично прослідити та відкинути.

Обидва співрозмовники мовчки встали, мовчки перейшли до транспортної кабіни та мовчки переїхали до станції ч. 3.

Іван Гончар узяв непритомного Сидора на плече та повільними кроками увійшов до кабіни.

Техніки перевірили координати, закривали обидва бігуни шахти, і кабіна безшелесно зникла.

Група молодих англійців, заощадивши трохи грошей, уперше вибралась на французьку Рів'єру на вакації. Щоб їм дешевше коштувало, учасники групи обрали гарне місце над берегом моря і розбили там поодинокі шатра. Побоюючись крадіжки, вони склали усі дорогоценності та гроші у велику тяжку скриню, яку замкнули на здорову колодку. Ключ від колодки взяв під опіку один з учасників, Джордж, фаховий детектив.

Крім Джорджа у групі були такі учасники: Дік — механік, Бил — маляр, Джек — студент фізичного виховання, Клеп — мистець чорної магії, Дан — картяр.

Звечора першого дня Дан і Джордж поїхали вypoзиченим авто до Ніцци. Дан грав цілу ніч у карти, а Джордж ходив по казинох і студіював обличчя гостей. Коли ранком повернулись до свого табору, Джордж зауважив, увиходячи до свого шатра, що хтось розбив колодку і викрав зі скрині всі гроші. Джордж систематично переглянув землю навкруги шатра, але нічого не знайшов, бо злодій дуже старанно затер свої сліди в піску. Джордж зразу ж здогадався, що це був хтось із їхньої групи, бо чужому було б байдуже, чи є на піску його сліди, чи ні. Джордж зараз же скликав своїх товаришів і почав слідство.

Джек твердив, що вночі не міг спати і коло півночі пішов на довший прохід, так просто — для кращої фізичної кондиції. Він нічого не чув і нікого не бачив.

Бил казав, що під час того, як він малював при світлі ясного місяця над берегом моря нічну картину, він побачив біля шатер постать чоловіка. У цьому, однак, моменті, приплив моря змусив його чим дужче пересунути своє приладдя і він не мав змоги краще придивитися до тієї постаті. Та все ж таки йому здається, що це був Джек.

Клеп спав, як забитий. Уночі збудив його Дан і просив позичити сто франків. Клеп пригадав йому, що всі гроші замкнені в скрині і що

Д-р Самійленко знову почав свій нервовий прохід. Минуло п'ять хвилин, десять, п'ятнадцять, півгодини. На чолі д-р Самійленка виступали великі краплини поту, яких він і не зауважував.

44 хвилини проминуло, заки на долівці появилася знову сіра округла кабіна. Головний технік нервово перекинув два перелучники, щоб деактивізувати поле сили. Всі кинулись до кабіни. Двері відчинились. — Кабіна була порожня.

Борис Серeda

тільки Джордж має ключ. Клеп згадав, що Дан був дуже розлючений і грозив, що розіб'є скриню.

Дан признався, що програвши всі гроші в карти, прийшов позичити грошей в свого друга Клепа. Коли цей відмовив, він скоренько повернувся до казино і зі соромом зотягнув позичку в Джорджа.

Дік твердив, що Дан збудив його вночі, бо сам не міг застартувати авто. Дік обтер замкні свічки, застартував мотор і повернувся спати. Джек пригадав собі, що бачив Діка і Дана, як вони йшли в сторону запаркованого авто.

Джорджові стало ясно, що той з них, що незручно говорив неправду, був злодієм. Хто це був?

Доктор Ватсон

(Розгадка — дивись 21 сторінка!)

ВИСЛІД ЗМАГУ

У січневому числі ЮНАКА проголошено було змаг для хлопців-майстрів: збудувати хатку для птах. За першу нагороду переможець одержав шатро від Куреня УПС «Бурлаки».

Переможцем був пластун-юнак Богдан Борушак із гуртка «Пантери», 13-го куреня УПЮ в Едмонтоні, Алберта, Канада.

Нижче подаємо знімок і плян цієї хатки. Вона складається із піраміди, зробленої з трьох трикутників із дошки. У передній стінці три-

кутника викроений круглий вхід і додано паличку, на якій пташки можуть сидіти (як показано на пляні). Хатка із бронзової дошки, покрита варнішем.

ВСЬОГО ТРЕБА НАВЧИТИСЯ

Чи не чуєте Ви часто говорення про «вроджені здібності», про чийсь «золоті руки» і т. п.? Немає сумніву, що людина дістає певні питомені ціхи з уродження, що одним приходить знання легше, іншим важче, — але я особисто, признаюся Вам, Дорогі Подруги, не вірю, що можна просто покладати цілу надію на такий «дар від Бога», а самому нічого не робити. Немає знання без науки і не вистачають здібності без досвіду і вправи.

Оце Вам такий довгий поважний вступ, а тема моєї розмови з Вами дуже звичайна і може не одній із Вас видаватиметься тепер ще й не важливою.

Сьогодні хочу поготорити з Вами про т. зв. «ведення дому», яке кожному із Вас, раніше чи пізніше, чекає. Усе, що до цього належить, видається таке просте, звичайне, коли бачите, як це робить мама чи бабуня. Чищення хати, прання, прасування, купівля всього, що до домашнього господарства потрібне, і вкінці варення, — що це за філософія при теперішніх вигодах і машинах чи готових продуктах до варення?

Може так Ви і думаєте, коли дістаєте все готове і на час. А проте, скільки праці, плянування і знання треба, щоб усе це ішло справно, точно та гармонійно поруч із професійними чи громадськими обов'язками Ваших матерів. Чи вважаєте, що Ваші мами це самі «вроджені господині», яким усе приходить із легкістю та без проблем? Ні, напевно, кожна із них мусіла цього знання навчитися, як не від своєї мами, то від інших або власним, важким і часто прикрим досвідом. Розуміється, одним це приходило легше — іншим важче, рідко, однак, трапляється у нашому суспільстві випадок, коли це знання українській жінці було б зовсім непотрібне. Ваші мами, а може вже й бабуні, звичайно, не мали домашньої прислуги (зокрема у довгих воєнних роках) і тільки рідко можете ще почути оповідання про Марині, Касі чи Гані, які виконували т. зв. «чорну» домашню роботу.

Ви, Дорогі Подруги, ще живете чеканням на майбутнє, і в кожній десь захована мрія про незнамого «царевича», що приїде на коні здобувати Ваше серце й дасть Вам усе, чого забажаєте. Дай Боже, щоб декому із Вас ця мрія справдилася. Звичайно, однак, опісля цей «царевич» — це інженер, учитель, лікар чи інший професіонал,

що виконує своє завдання, приходить увечері втомлений додому і потребує з'їсти, відпочити, мати випрасовану чисту білизну і привітну, чисту хатню обстановку. А це все доведеться робити «царівні на горошинці» без помочі слуг та доброї ворожки...

Тому саме гаряче раджу Вам — починайте вже тепер вивчати свою роль життєвої «царівни». На це зовсім не є завчасно. Ось тепер перед Вами принайменше два місяці літніх вакацій. Розуміється, Ви чекаєте на цей відпочинок нетерпляче і маєте великі пляни: табори, юнацька зустріч, може мандрівка чи виїзд з батьками, а передусім — сонце, вода, природа, товариство. Це все дуже й дуже Вам потрібне, і Ви на це заслужили цілим шкільним роком, — але у такому довгому часі, напевно, знайдуться і дні, у яких не будете мати конкретних плянів, а лише перебувати дома.

Використайте цей час і вивчайте під оком мами — як вести домашнє господарство, пробуйте варити, приготувати батькові сніданок чи вечерю для цілої родини. Напевно не буде ні одної мами, яка б не втішилася такою добровільною ученицею, а Ви не знайдете ніколи кращого безкорисного вчителя, щоб із такою любов'ю передавав іншому своє знання.

А колись, у незнамому Вам ще майбутньому, те, чого тепер так легко можете навчитися, допоможе Вам підтримувати родинне щастя, яке залежне не лише від великих почувань, які із часом гаснуть, але і від щоденного прозаїчного життя.

Подруга Оля

РОЗГАДКА ДО ШЕРЛЬОКА ГОЛМЗА:

(дивись 20 сторінка)

Очевидно, неправду говорив Бил. На Середземному морі нема таких припливів і відпливів! Отже він мав щось до заховання; він вкінці признався, що це він вкрав гроші.

ВАЖЛИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Оцим повідомляємо, що з уваги на літні вакації чергове число «Юнака» появиться як подвійне за місяці липень і серпень (ч. 7-8) в половині серпня ц. р.

Адміністрація

ДРУГА ЧОТА, ЧОТА КРИЛАТИХ

Пластова таборова пісня

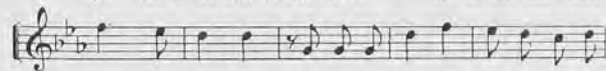
(Один голос)

Дру-га чо-та, чо-та кри-за-тих, пе-ре-а-це-

де во-на всім ю-на-кам! Во-на не лю-бить

скарг, ні жа-лів і смі-ло пі-де на-встріч во-ро-

гам! Бу-ла ва-це про-від наш, Бу-

ла-ва для ю-на-ків, в та-бо-рі йде

нам так лю-бо час, лу-на-є грім-ко спів!

Друга чота, чота крилатих,
Перед веде вона всім юнакам!
Вона не любить скарг, ні жалів
І сміло піде навстріч ворогам!

Булава — це провід наш,
Булава для юнаків,
В таборі йде нам так любо час,
Лунає грімко спів!

Чотар-сокіл чоту крилатих
Веде в огонь, у сміливі бої,
Ми — юнаки чоти крилатих
Відважні, буйні і завзяті всі!

Булава — це провід наш...

Друга чота, чота крилатих
Поміж юнацтвом всім перед веде!
Хай спів наш грімко залунає,
Хай наша пісня громом загуде!

Булава — це провід наш...

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

хай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнака",
подаючи свою давню й нову адресу.

ГУТІРКА ДЕДІ ЮРКА

З ПРОВІДНИКАМИ ГУРТКІВ

Дорогі Друзі Гурткові!

У травневому числі "Юнака" була мова про те, що ми-пластуні маємо подібний закон до того, що його дотримувалися давні, закуті в залізну зброю лицарі: ми повинні завжди поступати "по-лицарському".

У пластовому законі немає такої точки, яка говорила б, що "пластун є лицарський". Це ясне, бо і три головні обов'язки пластуна, і багато точок пластового закону — коли ми їх дотримуємося і їх виконуємо у щоденному житті, дають нам право зватися новітніми лицарями. Ми сміливо можемо тоді сказати і тим гордитися, що ми є наслідниками давніх лицарів, яких до нині славить цілий світ.

Одна з найважливіших прикмет лицаря — це ВІДВАГА (про це сказано в 14-тій точці нашого закону).

Наш патрон, св. Юрій, МАВ ВІДВАГУ не тільки публічно і перед своїми зверхниками признатись, що він християнин, але й не відрікся цього, хоч йому пропонували прощення, а навіть, можливо, нагороду, якщо тільки він відречеться своєї віри. Він цього не зробив і радше волів умерти. Він мав відвагу бути собою, не стидався бути іншим від доквілля, хоч з нього і насміхалися. І нам треба його наслідувати, хоч і в дрібних, здавалося б, справах.

От не один з Вас буває серед таких людей, що зовсім небають про свій зовнішній вигляд. Ходять недбайливо, неохайно одягнуті, нечесані, з брудним, довгим волоссям, роблять себе подібними до нібито "героїв" темних завулків великоміських дільниць. І всі вони вважають це "модою", а хто цього не хоче — з нього сміються. Або всі, щоб ніби довести, які то вони вже дорослі, курять тютюн або п'ють алкогольні напитки і ставляться з презирством до тих, що цього не роблять.

Сказати НІ, мати відвагу бути таким, як вимагає наш лицарський-пластовий закон — от що відрізняє нас від них і дає нам право на цю почесну назву — ЛИЦАРЯ.

Навіть у своєму рідному доквіллі, коли інші вважають "модою" і звичаєм вживати в розмові чужої мови, сміливо зберівати рідну, хочби й наражаючись на назву "маминоного сінка" — це теж відвага і лицарство, яке виказує нашу непересічну особовість і здобуває нам признання навіть таких, що нібито з цього сміються.

СКОБІ

Ваш Дедя Юрко

Моя відповідь «Спортовцеві» у ч. 11 за рік 1965 р. у справі гри на більярді викликала широкий відгук серед наших читачів, старших і молодших віком. Подаємо виїмки із двох листів у цій справі без дальших коментарів.

Було б цікаво почути думки наших читачів також щодо інших справ, порушених у цій рубриці, а не конечно лише у формі запитів до мене. Отже, жду на Ваші погляди до моїх відповідей.

Подруга Дада

Вельмишановна Подруго Дадю!

Ніяк не можу погодитися з Вашою відповіддю «Спортовцеві» про вартість гри в більярд для виховання молоді, а пластової зокрема. Твердження, що в цій грі немає «неморального чи поганого», спрещоване в негативній формі, є сумнівної вартості: виховник, це й пластовий виховник, повинен шукати у товариських іграх позитивних елементів, а саме, — що ДОБРОГО І МОРАЛЬНОГО для молоді в даній грі криється.

Згадана популярність цієї гри ще ніяк не може вирішати про її вартість для розвитку і виховання молоді... Популярність більярду на Союзівці, Кобзарівці чи навіть по приватних і то «порядних» домах не впливає на його виховну вартість так само, як не впливає на виховну вартість алкоголю пиячення в національній барі, «порядних» товариствах і «порядних» домах. Воно тільки деградує порядність згаданих інституцій чи домів.

З уніформізмом, побудованим на принципі популярності як вирішальному чиннику про вартість, виховну чи суспільну, іде завзята боротьба в англійській літературі і пресі. І мене дивує, ба навіть турбує, що Ви не взяли на увагу ідей висловлених у таких, нпр., творах як «Гідден персвейдерс», «Паблік геппінес», «Мен мейд вайлдернес» і інше.

Коли ж мова про виховну вартість більярду, то я погоджуюся, що це гра товариська, розвагова. Але крім розваги і певного, часто сумнівної вартості відпруження, вона не дає нічого. Порівняти її можна хіба із грою в карти. Для молоді вона не надається зовсім, бо не включає елементу руху і напруження фізичних сил.

Для молоді більярд — це марнування дорогого часу! Не можна її поручати молоді, бо ця дуже давня гра створює притаманну їй атмосферу тютю-

нового диму, випарів пива, спеціального розмовного жаргону і газардового напруження... Вправи в грі по приватних домах чи льокалях, призначених в основному для кращих цілей — це тільки тренінг для виступів у більярдових льокалях. Порівнювати ж її до гри в круглі — хоч і цієї гри поручати молоді не можна із тих самих причин — ніяк не можна... Порівнювати ж більярд до столового тенісу може хіба той, хто жадної з тих ігор не пробував (у спортивній формі)... Коли ж мова про пластову молодь, яка «прагне до вершин», виховуючи себе на засадах провідництва і елітарності, то для неї і такі гри як столовий теніс не підходять...

В. Кузь

Просимо вибачення у пана В. Кузя, що могли помістити лише уривки із його цінного листа, бо його чималий розмір не дозволив друкувати його в цілості.

Подруга Дада

Дорога Дадю!

Наш курінь уже довгий час збирав гроші, щоб купити більярдовий стіл і останнього тижня ми мали його дістати.

Тимчасом дружина нашого станичного сказала, що більярдовий стіл не належить до домівки. Нам, пластунам, іншого вибору нема — хіба йти до бари і грати там. Як я пам'ятаю, Ви давніше писали, що це є добра гра, якщо її провадити в добрій атмосфері. А де краща атмосфера, ніж у пластовій домівці?

«АВЕЛОРОК»

РЕФЕРАТ ВИШКОЛУ ПРИ КПС США
повідомляє, що

КАДРА ЮНАЦЬКИХ ВИХОВНИКІВ

у ділянках морського та літунського пластування відбудеться від 20 до 27 серпня ц. р. в околиці Індіан Лейк — в горах Адірондекс. Як учасники можуть зголошуватися старші пластини та старші юнаки. Зголошення треба посилати до 30-го липня ц. р. до пл. сен. Зенона Онуфрика на адресу, як подано внизу.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЙНИЙ ТАБІР

в морській, літунській і гірській ділянках для юнаків і юначок відбудеться в околиці Індіан Лейк — в горах Адірондекс від 20-го серпня до 3-го вересня ц. р. ● Як учасники можуть голоситися юнаки та юначки, що мають закінчених 15 років життя та другу пластову юнацьку пробу. ● Оплата за два тижні \$75.00. Зголошення слід надсилати до 30-го липня ц. р. до пл. сен. З. Онуфрика на адресу:

Mr. Z. Onufryk,
19 — 6B Mt. Pleasant Apts.,
Morris Plains, N. J., U.S.A.

Молоде перо

Лідія А. Душенко

Два роки тому ми вже друкували одне оповідання Ліди Душенко, яка тоді була ще юначкою. Тепер вона перейшла до старшого пластуна, до куреня «Буриверхи».

Про себе Ліда пише так: «Я тепер на другому році Вілла Марія Каледжу у Боффало, де приготуюся на вчительку вищих клас народної школи. Пишу вірші та оповідання, коли маю надхнення та охоту. Приблизно десять моїх англійських віршів були друковані по різних газетах та студентських антологіях. Українські вірші були друковані в журналі «Готуйсь» та один, про сл. п. Степана Бандеру, у газеті «Шлях Перемоги». Думаю далі працювати в ділянці прози та поезії українською і англійською мовами».

ТІЛЬКИ ДЕСЯТЬ ДОЛЯРІВ

Батьки Степана були власниками малого підприємства для чищення одягу. У вільних годинах по школі та в суботу Степан там помагав.

Однієї п'ятниці не щастило йому. Він пізно встав, спізнився до автобуса, і майже перепав важливий іспит із хемії. Не дивно, що він не надто весело почувався, коли став працювати.

Десь о четвертій годині увійшов якийсь старший уже пан, але дуже багато вдягнений.

— Хлопче, сказав він, чи Ти можеш мені зараз вичистити цю пляму із цієї маринарки?

— Очевидно, пане. Я це сам зроблю за кілька хвилин.

Пан примістився на кріслі біля вікна та почав читати якийсь журнал.

Степан побачив, що буде легко вичистити пляму і перевірів чи не було чогось у кишенях. На його привелике здивування, в лівій кишені була згорнена десятидолярівка.

Нечемна думка майнула: візьми, той пан напевно багач. Він не зауважить нічого.

— Не можу такого робити, вирішив Степан, пластун — чесний.

Двадцять хвилин пізніше Степан передав маринарку панові. Той заплатив, подякував та й зник за двері.

Уже було 5 до шостої. Степан збирався замкнути крамницю. Враз побачив поліційне авто, що

зупинилося перед дверима. Два дуже поліцаї появились. З ними був той пан.

— Що ж я зробив, — подумав хлопець перелякано.

— Так це він, пане капітане, — сказав пан, показуючи на Степана.

— Ходи з нами, — наказав поліцай.

— Чи не можу я попрощатися з батьками? — спитав Степан своїх ескортних.

— Не завдавай зайвих питань, сідай в авто.

Степан покірно послунав. Він почувався як справжній злочинець. Ніхто не промовив ні слова під час чвертьгодинної їзди.

Вони стали перед великим будинком. Степан навіть не зауважив, що це була місцева телевізійна станція.

Збентежений Степан ураз опинився на сцені перед якимись апаратами. Той пан щось хутко говорив, а потім звернувся до Степана:

— Як Ти звешся, юначе?

— Хто я? Степан, Степан Овчаренко.

- І скільки Тобі літ?
— Шістнадцять.

— Скажи нам, що Ти бачив у лівій кишені моєї маринарки?

Дарія Лада

Поетичні спроби Дарії Лади ми вже друкували кілька разів в нашому журналі. Сьогодні хочемо її Вам представити ближче, її власними словами:

«Я маю сімнадцять років і ходжу до 12 класу в Торонті. В лютому ц. р. я закінчила Курси Українознавства ім. Григорія Сковороди під проводом мгр. Л. Копач. Граю також на фортепіані і тепер кінчаю десятку класу Музичної Консерваторії у Торонті.

У Пласті мені признали в лютому другу юнацьку пробу, і я тепер пляную перейти до старшого пластуництва, тільки ще не знаю, до якого куреня. Мій юнацький гурток називається «Синя Чічка». Минулого року я відбула курс кадри новацьких виховниць, і була новацькою сестричкою у таборі на Пластовій Січі».

ВІТЕР

Лови мене! Спіймай!
Нехай лечу я вдвох з Тобою,
Твої ж хвилясті струни
Розводять шум аж край небес!
Біжу я попри берег,
А на поверхні моря бачу
Он мерехтливий сонця блиск
Крізь Твій прозорий вид...
Піднось хвилі й опускай!
Нехай холодні, мокрі краплі
Моє холодять тіло
Від тих гарячих дум...

пл. розв. Дарія Лада
гурток «Синя Чічка», Торонто

- Я знайшов десять доларів.
— І що Ти з ними зробив?
— Як вичистив пляму, то положив гроші назад на те місце.

Тоді пан дуже привітно усміхнувся і промовив:

— Я звуся Едвард О'Тул, власник цієї станції. Тут маєш чек на сто доларів за Твою чесність. Але це не все, на цілий рік відсьогодні, за кожну маринарку, що Ти кому небудь почистиш, дістанеш від мене ще додатково по десять доларів. Ну, як Тобі таке подобається? Степане, усміхнися. На Тебе дивляться тисячі людей.

Заввага: Дорогі Читачі! Як Ви думаєте? Чи пан О'Тул навмисне залишив гроші в кишені, чи може випадково?

Лідія Душенко

УСМІХНИСЯ!

ПЛАСТОВИЙ ЗАКОН

У НАРОДНІХ ПРИПОВІДКАХ

1. «Обіцяв віт кожух дати — тепле його слово». (словний)
2. «Кожному кривда не мила». (сумлінний)
3. «На годину спізнився — за рік не доженеш». (точний)
4. «Хто грошей не має, той пішки чвалає». (ошадний)
5. «За праве діло стій сміло». (справедливий)
6. «Вітали — а за здоров'я не питали». (увічливий)
7. «З перцем, чи не з перцем, аби з добрим серцем». (братерський і доброзичливий)
8. «Дай серцю волю — заведе в неволю». (зрівноважений)
9. «Маленька праця краща за велике безділля». (корисний)
10. «Нема там добра, де послуху немає». (слухняний)
11. «Не лінився рано встати, та замолоду більше знати». (пильний)
12. «Здоров'я маємо — не дбаємо, а втративши — плачемо». (дбалий про здоров'я)
13. «Задивився на красу, та й забув турботу всю». (любить красу)
14. «Бог не без милости — козак не без щастя». (завжди доброї гадки)

надіслала пл. розв. Марійка Лучків
від гуртка «Стокрилі», 4 кур. УПЮ-ок
ім. Лесі Українки, Торонто, Канада.

ХРОНІКА НОВИЙ УСПІХ ПЛАСТОВОГО ХОРУ В АВСТРАЛІЇ

Український Пластовий Хор "Юний Боян" із Сіднею в Австралії, про якого вже була згадка на сторінках "Юнака", домогся нового гарного успіху.

З нагоди концерту "На крилах рідної пісні" у столиці Квінсленду Брізбені, присвяченому 100-літньому ювілеєві створення українського національного гімну "Ще не вмерла України", єдиний австралійський вечірній часопис того міста, "Телеграф", помістив якраз на передодні концерту гарну згадку разом із світлиною юних виконавців. Це було причиною, що на концерті було дуже багато чужинців, які подивлялися наших юнаків і юначок, що виступали в гарних українських одягах.

Ось що писав "Телеграф" на третій своїй сторінці у поясненні до великої світлини "Молоді трубадури":

"Юний Боян" із Сіднею — це група хлопців і дівчат віком від 12 до 16 років, які приїхали до Брізбену, щоб узяти участь у концерті української пісні і танку.

Вони привезли із собою шість бандур, які є рідкісними українськими многострунними інструментами.

"Боян" в українській народній словесності означає "Трубадур" або мандрівний співець. Усі члени цього ансамблю є членами української пластової організації в Сіднеї. Їхнім диригентом є Василь Матіаш.

На світлинці четверо членів цього ансамблю, з ліва до права: Христа

"КОНВАЛІЇ" ІЗ КЕНТОНУ ПИШУТЬ

Самостійний гурток "Конвалії" в Кентон, Огайо, США

Пересилаємо Вам світлинку танцювальної групи нашого гуртка. Зліва до права стоять юначки: І. Стрихальська, О. Опришко, Д. Стрихальська, М. Боса. Песередині пані А. Олексин — наша вчителька танків, а далі юначки: І. Опришко, Х. Маланій, М. Глинська і М. Маланій. Ми виступаємо на різних українських імпрезах, а також уже кілька разів

виступали перед чужинцями і здобули в них велике признание та крім танків розповідали їм про Україну і мали виставку українського мистецтва. Із цих виступів зібрали ми 20 дол., які пересилаємо на фонд нашого журналу "Юнак".

Скобі!

Гурткова Іванка Опришко

ЯК "КОНВАЛІЇ" ЗІБРАЛИ ГРОШІ НА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ В НІМЕЧЧИНІ?

Минулого року наш гурток улаштував для громадянства свято в річницю народин Т. Шевченка, до участі в якому ми запрохали також юний СУМ та учнів школи українознавства. Святом проводила колишня гурткова К. Стасюк і М. Боса. Наш гурток виконав п'ять точок. Кінцевою була інсценізація "Розритої могилі", яку численна публіка щиро оплескувала.

Ми дуже хотіли, щоб усе гарно вдалося, і з приємністю підготували це свято за порадами нашої колишньої впорядниці.

Цього дня ми улаштували у своїй домівці виставку мистецьких та літературних творів Т. Шевченка, яку відвідало багато людей. Із зароблених грошей ми частину вислали для учнів української школи в Равенсбургу в Німеччині, яка завдяки нашій допомозі могла продовжувати науку, частину для нашої церкви, а частину для пластового музею у Клівленді.

Із Равенсбургу ми дістали від учителя цієї школи дуже гарного і сердечного листа, у якому він пише: "Дорогі і Любі пластунки-юначки! Вашого милого листа з найкращими побажаннями і чеком на 50 дол. ми дістали, за що Вам сердечно вдячні. Ми дуже цінимо Вашу прихильність, бо крім Вас нам тут ніхто не допомагає... Нам приємно чути, що і Ви навчаєтесь рідної мови, виконуючи заповіт нашого Пророка Т. Шевченка і "свого не цурайтесь". Значить, Вас можна уважати найціннішою частиною української спільноти, бо від того, якою сьогодні є молодь, залежить "завтра" цілої української нації".

Пл. уч. Маруся Глинська
гуртковий писар

Кушніріук, Богдан Гузій, Марта Шилке
вич і Оряс Кушніріук, сестра Христі.

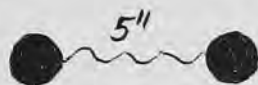
СПОРТОВІ ІГРИ ДЛЯ ХЛОПЦІВ

1. «ІНДІАНСЬКИЙ КОПАНИЙ М'ЯЧ»

Це дуже швидка і цікава гра. Дві дружини, тобто два гуртки, можуть грати її на звичайній площі копаного м'яча. Кожний змагун повинен мати в руці короткий палик. «Голя» даємо тоді, коли змагун зможе перенести на своїм палику «індіанський м'яч» через брамку.

«Індіанський м'яч» можна зробити з двох куснів шкіри, які скручені у дві кулі і зв'язані шнурком на віддалі 5 цалів (інчів) або 13 сантиметрів.

У цій грі нема спеціальних приписаних правил, але треба, щоб хтось був суддею (впорядник). М'ячів не можна доторкати рукою, тільки паликом.

М'ячі

2. «КОПАНИЙ» — НА ДВА М'ЯЧІ

Це звичайна гра копаного м'яча на добрій площі. Різниця полягає в тому, що вживається два м'ячі. Правило, т. зв. «оф сайд» тут не примінюємо. Обидва м'ячі мусять бути в грі весь час.

До цієї гри треба мати двох суддів — одного до кожного м'яча. Якщо гурткові вдається стрілити обидва м'ячі в брамку противника в цей самий час, тоді це зачисляється як два голи.

3. ГРА «НА КОНЯХ»

Тут грають дві дружини. Кожна повинна мати таке саме число їздців і «коней» (це сильні юнаки). Їздці мають короткі палики.

«М'яч» — це або дерев'яний кубик («кльоцок») або м'яч до сітківки. «Голя» дає той, хто справно зможе на «коні» так попровадити м'ячем, щоб вдарити його до стовпа противника або в означене на це дерево. Тут не потрібно границь площі чи обмеження терену. На полі

рисуємо тільки одну лінію, яка переділяє поля противників і є місцем початку гри. Тільки їздці можуть «збивати» інших («ворожих») їздців, стягати їх з «коня» чи не давати їм змоги добитись до м'яча.

Коли їздець є «збитий» з коня, він мусить бігти за м'ячем, але йому треба знайти для себе другого коня. Аж тоді він знову активно бере участь у грі. «Коні» мусять іти так, як їм їздці наказують, навіть, якщо їздець і «кінь» будуть раптом з протилежних собі сторін. Їздець може сідати на «коня» стільки разів, скільки забажає.

Бажаю багато витривалості «коням»!

ПАТИК

4. ГРА ДЛЯ ДІВЧАТ АБО ДЛЯ ХЛОПЦІВ

Цю гру переводимо на площі 60 ярдів (55 метрів) завдовжки і переділюємо її лінією в половині. Два гуртки стоять один навпроти одного по двох сторонах площі. Кожний учасник оборує вибрану дану річ (дручок, капелюх, хустину) — свій «скарб».

На знак упорядника чи судді кожний грач старається забрати у супротивника його «скарб», але також мусить берегти свій власний «скарб». Грача-супротивника можна зловити «в полон», але тільки тоді, коли він є на чужому терені, і не тоді, коли він повертається з чужим «скарбом». «Полонені» стають ззаду ворожого поля, але грачі мусять випустити одного «полоненого», якщо хочуть забрати «скарб».

Тільки один «полонений» може бути звільненим і тільки один «скарб» може бути забраний за одним разом. Гурток, який здобуде найбільше «скарбів» та матиме найменше «полонених» — виграє.

Бажаю веселої гри!

Подав ст. пл. Ігор Старак, Чок

УСМІХНИСЬ!

Мати до 11-літньої доні:

— Сядь, дитинко, і прочитай кілька розділів з «Лиса Микити». Ти почала його ще останнього місяця читати і не закінчила... А бачиш: якраз цього року обходимо 50-річчя смерті...

Тут наша читачка перериває мамі і кже: — Чи це якраз того року минає 50 літ, як помер Лис Микита, мамо?

подав пл. розв. Богдан Чмола,
Боффало, США.

Дорогий Друже — Дорога Подруго!

Негайно вишли передплату за «Юнака»

НА 1966 РІК — 5.00 ДОЛ.

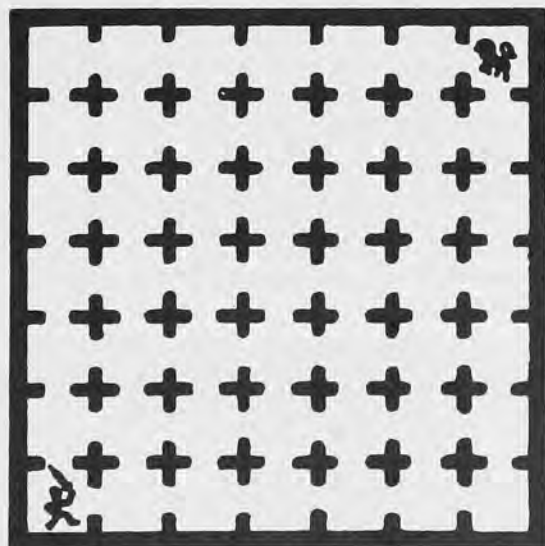
і свою пожертву на пресфонд «Юнака», призначену на дальшу розбудову Твого журналу. Виповни також докладно форму оголошення передплати, долучену до цього числа «Юнака» і разом з чеком або грошовим переказом перешли до адміністрації «Юнака» в Торонто.

Адміністрація «Юнака»

1. ЛЕВ ТА ЛЮДИНА

За давніх часів римських імператорів у Римі влаштовано кам'яну в'язницю із сорок дев'ятьох камер без дверей. Плян цієї в'язниці видно на малюнку. В'язниця була без даху, і римські володарі дуже любили бавитися бійкою глядіаторів (бійців) із дикими звірами у закутках цієї в'язниці. Робилося це ось як: в одну з куточкових камер садовили, наприклад, лева, а в протилежну — глядіатора із шаблею. Блукаючи по камерах, вони починали бійку, а римські пани дивилися на ту бійку згори. Отже, одного разу трапилося так, що людина, шукаючи лева, обійшла всі камери, побувавши в кожній лише один раз, і нарешті опинилася в камері, де спочатку був лев. Але, на диво, лев одночасно з людиною рушив теж «в обхід» і рухаючись із тією самою швидкістю, так само побував у всіх камерах і нарешті опинився там, де на початку був глядіатор.

Але жадного разу вони не потрапили одночасно до тієї самої камери, і тому не зустрілися, хоч при більшій уважності інколи могли б побачити один одного крізь двері. Пошукайте шляхів, що ними йшли людина та лев.

2. БЕЗЛІЧ ШЛЯХІВ

В одному невеличкому італійському містечку є біля церкви майдан, де відбуваються різні релігійні обряди. Майдан цей має прямокутну форму і бруковано його прямокутними камінцями. Уздовж кожної сторони майдану вкрито 17 камінців — всього є $17 \times 17 = 289$. На кожному камені вирізьблено одну велику букву, але розташовано їх так, що йдучи від центрального каменя до кутків майдану можна прочитати фразу: «Безліч шляхів Божих» (ми змінили цими словами відповідний вислів по-італійському).

Х	П	Ж	О	Б	В	І	Х	Я	Х	І	В	Б	О	Ж	И	Х
П	Ж	О	Б	В	І	Х	Я	Л	Я	Х	І	В	Б	О	Ж	И
Ж	О	Б	В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	Ш	Л	Я	Х	І	В	Б
О	Б	В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Ч	Ш	Л	Я	Х	І	В
Б	В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Л	І	Ч	Ш	Л	Я
В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш	Л
І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш	Л	Я
Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш	Л	Я	Х
Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш	Л	Я	Х	І
Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш	Л	Я	Х
І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш	Л	Я
В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш	Л
Б	В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч	Ш
О	Б	В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І	Ч
Ж	О	Б	В	І	Х	Я	Л	Ш	Ч	І	Л	З	Е	З	Л	І
П	Ж	О	Б	В	І	Х	Я	Л	Я	Х	І	В	Б	О	Ж	И
Х	П	Ж	О	Б	В	І	Х	Я	Х	І	В	Б	О	Ж	И	Х

На рисунку бачите цю площу. Очевидно, шляхів не є безліч, але є їх дуже багато. Чи можете порахувати скільки їх є? А чи можете знайти спосіб, як це легше обчислити?

ХОДАТА (НЖЕР'БЕОР

(із числа за травень)

1. СХОВАНКА:

Слон, жирафа, зебра, антелюпа, гіпопотам, тигр, тапір, лилик, рись, леопард, лев, ведмідь, вовк, лис, гну, серна, ляма, верблюд, окапі, гориль, шимпанс, бізон, осел, зубр, ягуар, як, носоріг, дик, кангур, рен, зебу, кит, тюлень, шакал, білка, дельфін, бобр, тур, заяць, шур, миш, видра, коза.

2.

- А. шишка
- Б. слимак
- В. капуста
- Г. рукавичка

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»

Від учасників таборів юнаків і юначок із Гартфорду на "Бобрівці" в 1965 р.	\$ 10.50
30 кур. УПЮ-ок ім. Софії Галечко в Нью-Йорку, частина приходу з курінної вечірки	10.00
Пластприят в Оттаві з нагоди доповіді пл. сен. Юрія Пясецького в дні 23. 4. 1966 р.	6.00
п. Ольга і пл. сен. Володимир Дармохвал, Нью-Йорк, замість великодних побажань	5.00
пл. юн. Роман Терлецький, Дітройт, США	5.00
п. Іванна Рудакевич, Кліфтон, США	5.00
пл. сен. Сергій Заполєнко, Вашингтон, США	5.00
пл. сен. Леонід Бачинський, Клівленд, США	5.00
пл. юн. Софія Качор, Вінніпег, Канада	2.00
пл. юн. Марта Гарасовська, Чикаго, США	2.00
пл. сен. Михайло Наконечний, Едмонтон, Канада	2.00
пл. юн. Рута Панчук, Чикаго, США	2.00
пл. юн. Ольга Леськів, Торонто, Канада	1.00
п. Марта Ярош з виграного закладу від п. Зіни Раковської у Бронксі, США	1.00
пл. розв. Юрій Черник, Бронкс, США	1.00
пл. юн. Ярослав Гораль, Монреал, Канада	1.00
Разом у цьому списку	\$ 63.50

До Передплатників «Юнака»
у США
ОБОВ'ЯЗКОВО ПОДАВАЙТЕ

у своїх адресах

“ZIP CODE”

бо його вимагає від нас поштовий уряд при пересилці «Юнака» і нашого листування до Вас.

Адміністрація «Юнака»

ОЩАДЖУЙТЕ І ПОЗИЧАЙТЕ

в кредитівці
УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

САМОПОМІЧ

в Філадельфії

- Особисті позики на купно домів і авт
- Студійні позики зі сплатою ратами аж після закінчення студій.

● Телефон: ГЛ 5-8770
4814 N. Broad St. Philadelphia, Pa., 1940

ВЕСЕЛКА

144 Друга Есеню в Нью-Йорку
(в Пластовому Домі)
Tel.: ORegon 4-9576/-79/-98

відкрита щодня від вчасного ранку до пізньої ночі.

- * Зимні і теплі перекуси, сніданки, полуденки
 - * содові води
 - * морозиво
 - * солодоші — теж вибагливі, імпортовані
 - * шкільне і канц. приладдя
 - * українські і чужомовні часописи.
- «Веселка» є улюбленим місцем зустрічей нашої молоді!

ОДИНОКА ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ ПЛАЙ В КАНАДІ

продає

● книжки — шкільні підручники — молитовники — часописи — журнали — образи; ● різьбу — рами до образів — кераміку — вишивки — полотно і нитки до вишивання; ● дитячі іграшки — спортивне приладдя — таборовий виряд; ● солодоші — содові води; ● пластові однострої, відзнаки і т. п.

● Кооператива «ПЛАЙ» приділює щорічно зі свого зарібку більшу пожертву на пластові цілі.

PLAY - COOP. LTD.

768 Queen St. W., Toronto 3, Ontario

Хто з вас подорожує

□ літаком □ кораблем □ поїздом □ автобусом
у Канаді чи поза Канадою повинен купити подорожний квиток і одержати безплатно всяку інформацію

в українським подорожнім бюро
Маркіяна Когута і Дарії Залозецької

BLOOR TRAVEL AGENCY

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ont.
Telephone: 535-2135 & 535-2136

Пластуні і Пластунки в Монтеалі!
ВСІ СВОЇ ОЩАДНОСТІ СКЛАДАЙТЕ
в Кредитівці

УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ КАСА

а вони з відсотками придадуться Вам в часі Ваших студій. По інформації голосіться в Централі при вул. 120 Дюлют схід, або телефонічно 845-8365 в урядових годинах. Щоденно: від 10-ої ранку до 2-ої попол. і від 5-ої до 8-ої веч. В суботи: від 12-ої до 3-ої попол.

Увага!

Увага!

Передплатники «Юнака»,

ПЕРЕДПЛАТУ

можна тепер вплачувати в Торонті в пластовій кооперативі «ПЛАЙ», а в Нью-Йорку в пластовій крамниці — «МОЛОДЕ ЖИТТЯ». Річна передплата для Канади та США є тепер 5 дол.

КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всякі
друкарські
і переплетничі
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того

РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ

випікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтарію пекарня

2-20 Fraser Ave. Toronto, Ont.
Phone: LE 6-1196

Нормально банки платять за ощадності
3 відсотки. За Ваші ощадності НА СПЕ-
ЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ в на-
шій кредитівці одержите: **5 1/2 %**

ЩАДІТЬ МІСЯЧНО
по 5.00 доларів
а після 5 років одержите

343.00 дол.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці

"БУДУЧНІСТЬ"
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО
140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня

The Future Bakery

її власниками є

АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ

випікає

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

і всякі інші печива

735 Queen St. W. Toronto, Ont.

це прикмета кожного доброго пла-
стуна та кожної доброї пластунки.

ПЛАСУНИ І ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

КУПУЙТЕ

ФАРБИ ДО МАЛЮВАННЯ ДОМІВ

★ порцеляну та скляні вироби ★ кухонний по-
суд ★ ремісничі знаряддя ★ всякі залізні това-
рі в українській крамниці ПЕТРА ГОЛОВАТОГО
(При перехресті вулиць Дандес і Дафферин)

FEDERAL HARDWARE

1475 Dundas St. W. Tel.: 536-3826

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!
Як будеш студент,
Той даляр, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й
докладно читати, до нього дописувати, присну-
вати йому передплатників і збирати пожертви
на його пресфонд.

Чи Ви вже вирівняли передплату?